

captam Messenam refert anno primo olympiadi 14. Denique Schurzleischium, cuius hæc sunt: Ephorus apud Strabonem, lib. vi, pag. 279, certamen hoc, ob occisum a Messeniis Teleclum, ortum esse tradit, vicesimoque post eadem ejus anno Messenam esse captam. Hæc si vera sunt, referenda historia erat ad numerum 1223. At Tyrtaeus, referente eodem Strabone, lib. viii, pag. 362, τὴν πρώτην κατάκρησιν ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς πατέρων πατέρας γενέσθαι dixit. Vixit Tyrtaeus ὀγχοῖνος τοῖς ἕλωθροῖσι σοφοῖς, ἔγραψε δὲ κατὰ τὴν λέ' ἑλωπιὰδα, circa quæ tempora, si tres generationes retro numerentur, et unaquæque earum 30 annis constituitur, Messena videtur posse dici captam.

Col. 337. *Percidicus an. 51.* Solos tamen annos quadraginta octo Syncellus, et vetus apud eum lateuleum tribuit. Ad hæc Solinus primum eum dicit Macedoniæ regem constitutum, quod etiam Herodotus indicat lib. viii his verbis, Περίδης δὲ περιάρματος τὴν ἀρχὴν. Plura ibidem de ejus origine ex Temeno, deque fratribus Gavane et Erope, quibuscum Argis profugiens ad Illyrios, et inde in superiorem Macedoniam transgressus, se ad mercenariam operam regi locavit. Mentio quoque est ejus apud Thucydidem lib. ii.

Col. 337. *Sabachon Boechoria prælio captum vivum exussit.* In Pontæca editione hæc ad finem regni Sabachonis, sive ad annum ejus decimum differebantur, quæ nos ad veterum librorum fidem huc revocavimus. Resituumus quoque ea verba quæ deerrant, et *vivum exussit*, ex Parmensi ms. et quatuor Palatinis, Græco id etiam exigente textu. Scaliger, ut et recens ms. qui in nostras nunc demum manus devenit, periocham istam penitus ignorat. Βόγορις, notante ad hunc locum Schurzleischio, dicitur etiam Diodoro lib. i, Athenæo lib. x, Plutarcho περι Δουραπίας. Aliter Constantino Manassi Βόχορις. Videtur autem librariorum mendam quod scribitur apud Suidam Βάκχορις, nec rectum, quod habet Goarus, Βόγορις.

Col. 335. *Tarpeia.* Multo pridem hæc retulit Scaliger, sive ad numer. 1270. Pontæcus e contrario cum ad vicesimum Romuli antea collocasset, uno adhuc anno postponi, ut hic habetur, in notis jussit. Historiam repetere ex Livio lib. i, Varrone lib. iv de lingua Latina, Servio in Æneidos lib. viii, Floro, Aurelio Victore, atque aliis.

Col. 337. *Romulus primus.* Hæc vero a primo

statim Romuli anno, quod sane non modicum discrimen est, in Scaligeri editione collocantur. Ad hæc plane omittitur periocha illa verborum ultima *templi quoque et muros, etc.* Pontæcum nos sequimur, quocum faciunt mss. plerique alii et Parmensis. In Græco, quod habet Syncellus παρρούσι pro πατέρας, quod facile Eusebius scripserit (certe quidem patres Hieronymus vertit), factum videtur, ad ejus dignitatem exprimendum rationem ac noem, quod suis temporibus præcipua in Græco imperio esset.

Col. 337. *Clidicus an. 40.* Que huc pertinent, præoccupavit Schurzleischius: *Clidicum*, inquam, hunc *Melidicum* vocant tres posteriores Palatini. *Elidicum* dicit Sichardina editio, facili unius litteræ lapsu. *Clidicus* recte scribitur in primo Palatino. Κλιδίκου enim cum Eusebio vocat etiam Pausanias, Attic. cap. 3. Nilominus in eclogis Eusebianis nominatur Κλιδίκου, quomodo videlicet exstat etiam apud Syncellum. In eodem Palatino primo Syrausarum conditus ad numerum 1287 apponitur, ad quem sane annum refertur etiam a Cluverio in Ital. antiq. Vide et Stephanum, cuius locus secundum Scaligeri mentem a nuperis editoribus plane erat corrigendus.

Ibid. *Cardiceus.* Hunc Ctesias *Artiam*, Syncellus *Artycam* appellat: cui ille annos regni quinquaginta, hic triginta elargitur. Videtur ille idem esse, quem Melodæus Babylonis rex profligavit.

Col. 339. *Sebeckus.* Diximus, sub *Sevechi* nomine videri Perizonio latere Soum illum, cuius mentio est IV Regum cap. xvii et sequenti. At non Sevechus ille dicitur apud Herodotum qui Sabachoni succedit, sed Sethon: quo quidem nomine hand scio an aliis antiquorum innotuit; nam qui Σέθος Syncello appellatur ex Manethone, alius plane est, et Trojanis temporibus vetustior. Diodoro lib. i statim a Sabachone anarchiam duorum annorum tum duodecarchiam, sive duodecim regularum vel monarchiarum regnum collocat. In Græco scriptum invenire est Σέθηρος, et Σεθίηρος: perperam omnino *Seucius*, in quarto Palatino, et recentiore alio apud nos ms. appellatur. Africanus quatuordecim et annos regni imperituro, non sexdecim, ut Schurzleischius putat.

Ibid. *Hippomenes an. 40.* Totus in eo est Scaliger, ut metachronismo annorum quatuor aut quinque laborare Eusebianam hypothesein significet ex Pausania testimonio in Messeniis,

cap. 13, quo loco ait, finem habuisse bellum Messeniacum anno primo decimæ quartæ olympiads, cum apud Athenienses Medontidæ jam decimum, summum cepissent civitatis honorem, et Hippomeni quidem quartus jam exactus esset imperii annus. Verum ne vindicando ab erroris nota Eusebio laboremus, quo pacto in concordiam optime cum Pausania veniat, docuit pridem eruditus. Dodwellus de cyclis pag. 694, cuius verba et paulo ante laudata hic lubet replicare: Non me, inquit, fugit, propter testimonium Pausania dubitasse hætenus eruditos, num decennia integra expleverint archontes decennales. Est autem præter Eusebium, eosque qui ex iisdem, unde Eusebius, originibus sua hauserint, testis, hæc in causa disertissimus Velleius, qui decennialium archontum annos agnoscit in universum 70, lib. i, cap. 8. Fefellit ergo ipsos, ni fallor ipse, Pausania lectio tantummodo a librariorum vitia. Messenici belli finem statuit ἐπι πρόσω της τετάρτης και δεκάτης ἑλωπιὰδος, ἢ Δάριου Κορηνίως ἰνέκα σταθίων, Ἄδριανος Μιδοντιδῶν τὴν ἀρχὴν ἐπι ἐχθρῶν τὴν δεκάτην, και ἑτοῦς Ἰππομῆνη τετάρτου της ἀρχῆς ἡγουμένῳ: Anno primo decimæ (falso in vulgata versione vicesimæ) quartæ olympiads, qua Dauson Corinthius in studio vicit, cum apud Athenienses Medontidæ jam decimum, summum cepissent civitatis honorem, et Hippomeni quidem quartus jam exactus esset imperii annus. Sed pro τετάρτου proponatur τετάρτη, et nostrarum tabularum chronologie ita non obstant verba Pausania, ut contra potius illam sint mirifice confirmatura. Erat enim Hippomenes decennialium archontum revera quartus. Et primus erit illius annus quem cum olymp. 14, anno primo commisit Pansanias.

Ibid. *Melos.* In Parmensi autem ms. proprius ad Græcam lectionem, *Milas* appellatur. Cætera alium de illo silentium est apud veteres.

Col. 337. *Mare obtinuerunt Cares.* Duodecim annos ante apud Scaligerum posita hæc sunt. Notatumque illi ex Thucydide lib. i iterum hoc esse, quod mare obtinuerint Cares, nam prius imperium illis ademit Mimos. Vide Strabonem, si lubet, lib. xiv, pag. 734.

Col. 339. *Romulus apud paludem Caprea.* Rectius puto, ad paludem *Copra*, Parmensis ms. legit. Ita et Livius lib. i, cap. 16: Cum ad exercitum recensendum Romulus concionem in campo ad CAPRA paludem haberet, subito coorta tempestas, etc. Vide et Plutarchum in Romuli vita.

In primo Palatino. *Capria* legi, testatur Schurzleischius, qui et Græco scribi annotat apud veteres Καρία, et Καρία, et Καρία, adde et Καρία. Mox duo verba apud suos, sive a suis, ut label laudatus Palatin. ms. Scaliger tacet, Plutarchus loco laudato: Proculus, inquit, nobilis vir, vidisse sublimem se cum armis raptum Romulum adjuravit, vocemque audivisse, Quirinum appellari se jubentis. Hæc porro et subsequens periocha de Romulo, luxatione antea laborabant: et prior quidem ad ejus annum 36, altera post primum Numæ referebantur.

Ibid. *Annus unus expletus.* Accensendus hic annus est annus Numæ, cuius adeo tertius opponetur Manassis primo. In Scalligeriana editione, post verba *interregnum appellatum*, ponitur in medio: *Senatores anno uno.* Tum ordine inverso, *Romanorum secundus Numa, qui et Pompilius annis 40;* unde et separatim numeratur senatorum annus, et Numæ soli 40 tribuuntur: denique et ejus secundus, non tertius, primo Manassis opponitur. Prosper cum Pontæco facit. Verum ex sequenti Tulli Hostilii annorum supputatione, ubi ejus annus 17 opponitur primo Ammonis, qui est quartus olympiads tricesimæ, plane e contrario consequitur, primum annum Numæ ne cum primo quidem Manassis concurrere, sed cum 28 sive penultimo Ezechie, qui cum præcessit. Et siquidem Romulo 38 anni dantur, ejus primus non cum quinto, sed cum sexto Achæi conveniet. Vid. infra ad ann. 17 Hostilii. De illo autem interregno post Romulum videtur Panvinium in commentar. ad fastos Roman. lib. i.

Ibid. In Sicilia *Chersonesus condita.* Nimirum annotat Scaligero, urbs in ea condita, quæ Μῶλα diebatur: in quam rem laudat et scholia Apollonii lib. iv: Μῶλα δὲ Χερσονήσου Σακτίας: cui quidem testimonio hand scio, nam reperire sit geminum apud veteres; nam etsi Mylo notissima apud Polybium, Plinium, Strabonem. Scylacem, Ptolemeum, atque alios, nemo tamen ejus Chersonesi meminit. Cæterum post adhuc duos annos differt periocham hanc Scaliger: primus antem Palatin. ms. teste Schurzleischio, longo abhinc spatio, sive ad ultimum regni Candaulis.

Ibid. *Bellum quod in Thyrea.* Thyrea locus est, de quo contenderent inter se Lacedæmones atque Argivi. Pugna apud veteres omnium celebratissima. Interest vero hoc sedulo animadvertere, iterum fuisse certamen istud post multos

annos redintegratum; cum enim Argivi, qui recentem eum totidem Lacedæmoniis pugnavant, sibi victoriam arrogarent, quod ex ipsis duo superstitēs prælio fuissent, cæsis Lacedæmoniis ad unum omnibus: ex his Othryades, tametsi multis vulneribus sauciis, antequam expiraret, fultus hastilibus semifractis, mortuorum hostium scuta abstulit, de quibus tropæum crexit, suorumque vulnere sanguine, Jovi τροπαιόβωλον inscripsit. Exinde cum duo illi supersites ex Argivis litem integrarent, Amphictyones in rem presentem venerunt, litemque secundum Lacedæmonios dederunt. Historiam ita refert Plutarchus ex Chrysermo in parallelis. Ea de causa ventum iterum fuisse ad arma, testatur Suidas, Othryades, inquis, in causa fuit, ut Lacedæmonii (πῶλον) iterum de Thyrea certamen susciperent, ac prælio commissio victoriam reportarent. Hoc est porro bellum, quod Herodotus lib. 1, n. 82, cum superiore pugna illa trecentorum videtur confundere, scribens Crosum Sardibus a Cyro obsessum supplicias a Lacedæmoniis impetrare non potuisse, quod essent id temporis bello Thyreatico occupati. Quod cum Scaliger non animadvertisset, de hisse ait Eusebium, juxta Herodoti testimonium, bellum istud in Cresi tempora conferre: quem cum scribat longo abhinc intervallo captus, anno primo olympiadis quinquagesimæ nonæ, ingentem anachronismum tantum non ei singillatim, certe quidem auctoribus quos secutus est, culpæ vertit. Intelligis puto quia injuria: quem enim ipse admisit in interpretando Herodoto, errorem alii attribuit. Ceterum haud multum aberrant ab Eusebii recensione alii, et cum primis Pausanias in Laconicis c. 7, ubi: *Regnante, ait, Theopompo inter Argivos et Lacedæmonios de Thyreatum finibus dimicatum.* Solinus c. 13 laudatus etiam Scaligero, recenset ante annos ferme sexdecim, si modo vacant mendo numerice note, ubi legitur: *Cerdanula, ubi quondam fuit Thyrea, nunc locus dicitur: in quo anno 17 regni Romuli inter Laconas et Argivos memorabile fuit bellum.*

Col. 339. *Caudales.* Herodoto lib. 1, c. 7, dicitur: *Sardium rex, quem Græci Myrsilum nominant, filium scilicet Myrsi.* Confer Justinum lib. 1, c. 7; Ciceronem de officiis lib. III, cap. 9, et Plutarchum in symposio.

Ibid. *Manasses impus statuum suam posuit quinque facies habentem.* Simulacrum illud quatuor, non quinque frontibus instructum fuisse,

ut scilicet ingredienti templum undique intueretur, ac omnes cogere ad adorandum, tradunt alii. Basil. hom. de penit. ταρταρόσποντα ἰδοῦσα vocat: ita Cedrenus, Syncellus, Suidas, etc.

Ibid. *Taracus* n. 20. Ille ille est דררהק, *Tirhaon*, aut *Tharaca*, qui IV Regum, cap. xix et Isaiæ xxxvii, *rex Cusei*, sive Æthiopiæ dicitur, et processisse, ut pugnavet contra *Sennacheribum*, federe nempe inito cum rege *Ægypti*. Eum Josephus Θερεσιον vocat antiquit. lib. x, cap. 1, mendo ut videtur librario, pro Ταρταρον; Manetho *Taracum*, Strabo *Tearconem*. Præstat vero hunc auctorem lib. 1, pag. 106, atque iterum lib. xv sub initium adire, quandoquidem haud scio num exoticorum scriptorum alius tanta fama regis meminerit. Ibi ille *Tearconem Æthiopem usque in Europam processisse* tradit; quod tamen cum stricturis aliquot accipiendum est, Schurzleischius ait. Hanc periocham primus Palatinus scribit: *Taraculus, Sobio interfecto, Ægyptiis regnavit annos 20*, in eologis Eusebianis, Ταρτακος vocatur, prout etiam est in Syncello. Ab Africano, apud eundem Syncellum, Τάρτακος nuncupatur, atque per duodeviginti tantum annos imperasse perhibetur, ut puta rescinderentur hic duo illi, quos Sevecho supra superaddiderat, anni.

Ibid. *Numa Pompilius anno duos menses addidit, jan. et febr. cum ante hoc.* Vetustiores edili libri, et Palat. primus ms. ante hunc, ferunt. Scaliger antehac, qui tum male verba, adeo ut ultimus december diceretur, prætermittit. Postrema autem illa nullum cum finitimis bellum gessit, hinc avulsa proxime a primo Numæ anno ascribit. Que fuerit anni ab hoc rege correcti atque aucti ratio, disces ab Ovidio lib. 11, fastor. atque ejus intrepitibus. De congiario plura Scaliger in notis, ubi tertium genus figurorum numerorum omisum abs Hieronymo queritur: sed et auctor chronici paschalii duo tantum memorat, prætermittit vero σάββατα. Consule Suidam in ἀναξίτα.

Col. 363. *Sibylla, quæ et Herophila.* Hæc porro, si fides ipsi res suas enarranti adhibenda est, diu ante de se ipsa testatur vixisse. Nimirum ante Trojana tempora, siquidem Helenam Asiæ atque Europæ perniciem fore prædixerat. Anni etiam fuisse eam editam Apollinis Sminthel, et somnium Hecubæ, ita ut rei eventus probavit, fuisse interpretatam. Vide Pausaniam in Phocicis c. 12. Cum *Samia* vocetur, atque in Samo insignis, ipsa se tamen Marpesso Troadis

urbe natam testatur. Schurzleischius ait: *Historiam de Herophila primus Palatinus ad præcedentem num. 1304 retulit, scripsitque Sibylla Samia, quæ et Herophila dicebatur, insignis habetur. Samiam putat Sibyllam Eusebius et Casiodorus, dictam fuisse Herophilam, focus, quam alii volunt; Suidas enim, in ΗΡΟΦΙΑΗ, Erythraeam ita appellatam esse asserit. Per Herophilam Delphicum intellexit Solinus, cui consentit Pausanias, Phocic. cap. 12, qui eam Trojano etiam excidio antiquiorem fecit. Addatur et Scaliger ad Tibulli lib. II, eleg. 5, ubi Pausanie locus recensetur, et quæ ad ἱερωφύλη γρόνον Casaubonianam diximus. Eadem hæc periocha infra quoque ad numerum 1349 habetur, quam tamen primus Palatinus ad num. 1351 transtulit.*

Col. 361. *Nicomedia condita quæ prius Astacus vocabatur.* Dixisse debuerat Eusebius: *Quæ nunc Nicomedia, antea Astacus dicebatur, urbs condita est.* Trebellius Pollio in Gallieno c. 4: *Scythæ Astacum, quæ postea Nicomedia dicta est, tempe-ram graviter vastaverunt.* Et: *Astacum secundo tempore Nicomediam a rege cognominatam.* Videsis Salsasium in hunc locum. Tamen etsi Strabo lib. xii diversa fuisse urbes istas innuit, ubi ait Astacum urbem a Lysimacho deletam, atque ejus incolas Nicomediam translatos: cui et Constantinus Porphyrogeneta de them. lib. 1, c. 3, ferme consentit. Conferendus idem Strabo lib. vi, et Eustathius ad Dionysium v. 377. Denominata dicitur Nicomedia a Nicomede rege, non Prusiæ quidem, ut vulgo putant, patre, sed avo: siquidem vere docuit Vaillantius in istorum regum historia ex nummis, docteq. fuisse Memnon, ex Nicomede, qui Zipete filius fuit, natum Zelam, cujus filius est Prusias.

Col. 361. *Dioctes (Dejoces) Ecbatanam condidit.* Illic demum verus primusque Medorum rex est, quomodo sibi Medi præfecerunt, cum non ita pridem in libertatem se vindicassent. Ita locupletissimus auctor Herodotus sentit lib. 1, n. 96, quem tandem, Castore ac Ctesia valere jussis, Eusebius quoque noster sequitur. Concinit ex parte etiam Polyænus stratagemat. lib. VII, c. 1, quem videsis. Nihil sane verosimilius ac propius ad fidem est, quam defecisse Medos ab Assyriis, cum illam horribilem cladem Sennacheribi audissent: ac porro Dejoeco Phraortæ filium, jam ad tyrannidem aspirantem, regem appellasse. Nihil e contrario magis incredibile, ut superius ostendimus, quam quod alii tra-

dunt, et cum primis Ctesias apud Diodorum, qui reges Medis ante annos centum quinquaginta octo dedit, et decem memorat ante Cyrum. Jam vero quod *Dioctes* hic scribitur, tametsi minus placet, haud ausim tamen omnino improbare contra mss. atque editorum codicum magno numero consensum, quibus suffragatur Græca quoque scriptura apud Polyænum, Δειοκλῆς. Nec tamen inficias ibo, *Dejoces* nomen notius multo esse. Quoad regni annos, uno minus, sive solos quinquaginta tres Herodotus illi imperituri.

Ibid. Consentit, remque ipsum narrat Herodotus loco dudum laudato: *Imperio potitus Dejoces, Medos compulsi unum oppidum condere, ut hoc uno communito, aliorum non ita magnam curam haberent. Hoc in re obsequentibus Medis, mania Dejoces constituit ampla simul et valida, quæ nunc Ecbatana appellantur.* Sic neutro genere ac plurium numero Græci vocare amant. Cognominem urbem in Syria fuisse, idem Herodotus tradit; meminit utriusque Stephanus, qui a veteribus Ἀγιάτεια dicitur testatur. Scaliger sentit, compositum nomen esse: et prius membrum *ec*, vel *ac*, monosyllabum, nomen fortasse proprium extulisse: alterum *batana*, sive *baithan*, *potatium*, *sive regium* significare. Scribit adeo, in Phaleg. lib. III, c. 14, Ecbatana a colorum varietate appellari, quia Persice *agbatha* id significat. Addit eo facere, quod ipsa coloribus interstincta mœnia, *Ecbatana* dicerentur. Malim ego arbitrari דתא prius membrum esse, quod notum splendidum, magnum, admirandum, *eximium*, atque his similia, dicitur adeo illam eo vocabulo magnificam regium.

Col. 359. *Croton, et Parion, et Sybaris condite.* Nedum quod ait Scaliger, et vulgaris fert opinio, eodem ferme tempore quo Syracusæ, condita est Croton: sed et paulo ante, si Straboni fides adhibenda est, ubi ait lib. vi, p. 492, cum Archias Syracusas peteret, jam condenda Crotonæ Mysellum fuisse occupatum. Parion quoque diu antea condita videtur Scaligero, qui de institutione ejus urbis sermonem hic esse, arbitratur; condita enim dicitur Stephano, Eustathio, Amuliano, atque aliis a Pario filio Jasonis. Denique et Sybaris initia priora his videntur, si verum est, quod laudatus Scaligero Marcianus periegetes scribit, eversam fuisse a Crotoniatis, cum stisset annis 210. Ejus autem eversio anno quarto olympiadis 68 ascribitur, a

quo deductis 210 remanebit tempus conditus ejus, num. 1218. Verum cum deleta atque instaurata plusquam simplici vice fuerit ea civitas, quam accurate possint rationes iste subdaci, non video. Postulant præterea hæc propil operis libros. Vide, si lubet, Simsonium ad annos 3387, 3497, demum et 3557.

Col. 361. *Il qui Parthenii vocabantur Tarentum condiderunt.* Fere sæpius, ut et in Scaligeri editione est, *Partheniæ*, Παρθενία appellatur sparii illi, quorum notissima, tametsi in aliquibus discrepans, historia est apud veteres. Conferendi tamen Ephorus apud Strabonem lib. vi, Justinus lib. iii, cap. 4, atque e nostris Lactantius Firmianus lib. i, cap. 20. Dicuntur etiam Ephoro dudum laudato profecti in Italiam, Tarentum condidisse, κτίσαντες τὴν Τάραντα: tametsi Græci alii scriptores diu ante illorum adventum conditum urbis repetant a Tarante quodam heroe, quem faciunt Neptuni filium, et referri aiunt effugie illa juvenis delphino insidentis, quam nummi Tarentinorum preferunt. Justinus eos tradit, occupata arce Tarentinorum, capuipnatisque veteribus incolis, sedes sibi constituisse. Paria habet Pausanias in Phocidis cap. 10, atque alii, quos laudare longum est. Schurzleischius ait: Conditores *Parthenii* vocantur in omnibus scriptis libris, et Siehardina editione, atque ita nominavit eos Lactantius lib. i, cap. 20, Suidas, et Hesychius. Nihil enim ibi corrigendum est, quamquam id tentet Simsonius chron. cathol. part. iii. Παρθενίους enim spurios honestiori nomine notari, jam dudum ex Homero demonstravit Dio Chrysostomus λόγος ζ' quem vide. Coreyram quod spectat, satis bene Eusebio convenit cum Strabone lib. vi, p. 414: Cum, inquit, in Siciliam navigaret (Archias), cum parte exercitus reliquit Chersicratem, genus ab Heracleis posteritate ducentem, ut Coreyram, que ante Scheria fuit nominata, occuparet. Is igitur, expulsis Tiburnis, insulam obtinuit. Hujus colonie Thecydides quoque lib. i non longe ab initio meminit. Cum primis vero laudatus Scaligero Dionysius lib. v, ubi a Carthagini ad Coreyram conditum annos τριακόν ἑξήκοντα supputat, a quo Eusebium septem tantum annis abludit: siquidem juxta Phœnicum annales Carthago condita est numero 1142.

Ibid. *Gyges.* Hunc ait Herodotus regnasse duobus supra Eusebii rationes annis, δυοὶ δέοντα μ' ἔτη. Notat vero Clemens Alexandr. ex Euphorione *duodevicesima olympiade* fuisse illum

regno potitum; quod ita videtur accipiendum, ut regni, quod invaserat, tum demum jure donatum significarit. Sunt nimirum chronologi qui eodem quo Romulus anno occubuit, Candaulum Gygis decessorem ab eodem obtruncatum fuisse putent. Scaliger Dionysium Halicarn. laudat, qui libro περὶ τῶν ὀνομάτων ἰδιωμάτων, annis CCL, putat ab Gyge ad transitum Xerxis. Contigit ille numero 1337, e quibus deductis 250, annus remanet 1297, qui præsentem juxta Eusebium solidis 21 præcedit. Sed locum, inquit, Dionysii corruptum esse fidem fecerit alius in epistola ejusdem ad Cn. Pompeium, in qua non *xx* legitur, sed *px*, ac sæpius *x'* et *x'* apud Græculos librarios commutari, manifestum est.

Col. 361. *Midam.* Innuimus supra, vestri Midam hoc tempore antiquiorem. Scaliger Strabonem laudat, qui mortem ejus regis dicit tunc contigisse cum Cimmerici Asiam inundarunt, quod spectat num. 939. Contendit porro suo ipse sensu fuisse Midam Homero æqualem ex decantato illo versu:

Χαλκὴ παρθένος, ἐπιτ. Μίδα δ' ἐπὶ σήματι κείνῃ,

quem in Midæ epitaphio, rogantibus ejus amicis, Homerus fertur condidisse. Atque hunc eundem Herodotus lib. de vita Homeri, cap. 41, narrat ex Cumanorum relatione: exstatque versus ille apud Platonem in Phædro, et lib. iii anthologie, cap. 7. Nihilosecius multo est verosimilius quod Diogenes Laertius lib. i, sect. 89, tradit, carmen illud ἐπιτάφιον non ab Homero, sed a Cleobulo Lindio fuisse compositum, quod probat testimonio Simonidis, qui Cleobulum reprehendit, quod impositam Midæ sepulchro columnam illam æneam, perpetuo dixerit fore mansuram: Ὅς γὰρ εἶνα Ὀμήρου τὸ ἐπιτάφιον πολλὸς ἔπειτα πρόγοντος, φασὶ, τὸν Μίδα Νεγῶντι ἐνὶ ἐπιγράμματι ἰλλῶν ἔσσει, καὶ μὲν πολλὸν ἀνὴρ ἐπὶ πολλοῖς ἔπειτα πρόγοντος, φασὶ, τὸν Μίδα Νεγῶντι ἐνὶ ἐπιγράμματι ἰλλῶν ἔσσει, καὶ μὲν πολλὸν ἀνὴρ ἐπὶ πολλοῖς ἔπειτα πρόγοντος, φασὶ, τὸν Μίδα Νεγῶντι ἐνὶ ἐπιγράμματι ἰλλῶν ἔσσει.

Ibid. *Glaucus Chius.* Hæc Scaliger post annos 18, sive ad num. 1340, demum recenset: additque in fine pericope verba *et junxit.* De hoc ferri compactorum primo atque uno videndus Herodotus lib. i, cap. 23, qui pateram parvam ab illo compactam ex ferro, tradidit fuisse ab Alyatte Lydorum rege apud Delphos dedicatam. Laudat Herodoti testimonium hoc Stephanus in Ἀθήνῃ, sed manifesta contra ejus mentem hallucinatione. Laudat et Polybium, qui non Chium, sed Lesbium fuisse Glaucum tradidit.

Vides adeo que in eum locum Stephani editores et Scaliger pridem annotavit.

Col. 361. *Ameres Ethiops.* Ignotus hic quidem est Africano: nihil tamen dubium quin ille idem sit qui Ἀμαρῆς, *Amaes*, in vere apud Syncellum chronico appellatur. Falsum adeo est, de quo Scaliger Eusebium culpa, adjecisse cum *Merrem* hunc, sive, ut in Græcis legitur, Ἀμαρῆν, de suo, et quam laxissimis habenis uti, quas adducat et remittat prout voluntas illi, non ratio dietavit. Falsum quoque id enim egisse in contrahendis aut extendendis annis regum hujus dynastie, ut Vaphrem ad tempus exoidii Jerosolymorum perduceret. Contende, quod satis erit ad repellendam calumniam, cum Africano Eusebium, qui ut solis sex annis ejus rationes in universum (a Stephano ad Amosin) exsuperat: ita manifesto se prodit, ab aliis, et dignioribus quidem fide monumentis, sua descripsisse. Vetus illud Syncellianum chronicon longe amplius singulorum forme regum annos exaggerat: exemplo sit primus iste *Amaes*, cui solidos triginta octo pro duodecim Eusebii impertitur. Psammacheritem, quem pro isto habet Africanus in fine, nemo alius, quantum scio, veterum novit. Addo *Merrem* in Græcis Syncelli, non ut Scaliger exaudit, Ἀμαρῆν vocari, sed Ἀμαρῆν.

Ibid. in *Sicilia Gela, etc.* Ad eundem num. 1340, Scaliger refert, annis scilicet abhinc quindecim. Oportuerat vero prorsus e contrario, quod per mss. auctoritatem liceret, primordia istarum urbium ad superiora tempora referri. Nimirum auctor est Thecydides lib. vi, p. 146, Gelam anno post conditas Syracusas quadragesimo quinto fuisse exstructam. Phasolis eadem initia habuit ab Lacio Antiphemi, qui Gelam considerat, fratre, ut notavit ex Aristaneto Stephanus in Γλα. Lindios eos fuisse odoratur Scaliger ex Herodoti polyhymnia, notatumque ait Philostephano apud Athenæum lib. vii, cap. 13. Qua quidem in re fallitur; neque enim ita Philostephanus ipse existimabat, quippe qui Ἀκίον τὸν Ἀργεῖον dixit, sed alii quos non nominat: ὅν τινες μὲν Ἀκίον εἶνα λέγουσιν. Id ipsum indicavit etiam Thecydides modo laudatus, qui Antiphemum novæ urbi quam extruxerat, Lindiorum nomen imponere voluisse, auctor est, non alia, ut videtur, de causa, quam in patriæ memoriam Herodotus lib. ii, cap. 178, Phaselidem non in Pamphylia, ut Eusebius, sed inter Doricas urbes recenset.

Ibid. *Hipponax.* Schurzleischius ait: Scripti libri omnes legunt *Hipponax phs. notissimus reditur.* Siehardus inde legit *Hipponax philosophus.* Sed merito dubium Lydialus p. 43, ad marmora Arundelliana, an unquam Hipponax aliquis philosophus vixerit. Equidem valere critici omnes, poetam philosophiæ partes callere debere autumabant; interim nondum statim ideo antiquis illis temporibus *poeta* et *philosophus* erant synonyma, nisi fortasse, πρὸς Πυθαγόραν γεγενησά philosophus commissariis. Nugatur proinde, nisi aliam lectionem afferamus. Scaliger vocem corruptam plane omisit. Nos non præter rem esse putamus, quod omnes libri scribant *phs.* Hinc enim in autographo *ephus*, vel *epi*, hoc est Ἐφέσιος, *Ephesius*, fuisse, dicere ausim. Suidas, ΙΠΠΟΝΑΞ, Ἐφέσιος, ἑταρογράφος. Interim male tamen omnino ad hanc etatem Hipponax ab eo, unde hæc habet Eusebius, relatus est, cum eum olympiade 60 vixisse, et Plinii h. n. lib. xxxv, cap. 5, et marmoris Arundelliani linea 57, constet. Infra Hieronymus, numero 1474: *Hippocius*, inquit, *carminum scriptor, agnostitur.* Quis *Hippocius* ille sit, nemo adhuc esse dicere potuit. Neque enim locum critici satis emendarunt, quippe in quo legendum erat *Hipponax carminum scriptor.* Ille nempe *carmina*, prout Horatius odorum libros vocavit, composuit. Nihilominus etiam Dionysius Peta-vius, libro xii de d. t. anno Juliano 4174, Hippocion et Hipponactem diversos fecit, quod sane erat ἀνεπίσημον. Colligo etiam aliunde, recentiorem esse Hipponactem, quam, ut ad hæc tempora referri possit. Est apud Strabonem fragmentum ejus, lib. xiv γεωγραφ. pag. 636, et Suidam in Βίαντος Περιπέλους ὄλετ'

Διόδοτος

Βίαντος (ἔστι) τῶν Περιπέλους κρήσεων.

Sj hoc *λεξιπῶν* nullam haberet utilitatem aliam, satis tamen est, quod ex ea quadamtenus Hipponactis ætatem eruere possimus. Colligimus enim ex isto, saltem Biante Hipponactem fuisse recentiorem, cujus in illa *ῥήσις* fit mentio. Jam constat, Biantem unum de septem sapientibus fuisse qui numero 1433, anno secundo olympiadis 49, vixisse dicuntur: post cujus anni adeo tempora Hipponactem floruisse, firmissimum eundem argumentum deducitur. Eum ἔν τῷ πρώτῳ τῆς Δωδέκας ἰατρῶν citavit scholiasta Nicandri, ad *θηρακῶν* vers. 633, pag. 43, ed. Soteris, nisi tamen, quod valde vereor, lectio

corrupta est. Nam critici hanc librum Hippo-
nactis præterunt. Adde his que de hoc poeta
Fabricius disputat tom. I biblioth. Græc. pag.
581 et seq. De Hippico, sive Ilyco, dicimus infra
nos suo loco ad an. primum olympiadis 60.

Col. 363. *Chalcedon condita*. Dicitur Straboni
lib. xii, a *Megarensibus condita*; Pomponio Melæ
lib. i, cap. 49, ab *Archia Megarensium princepe*;
Hesychio e Megaris quidem, sed a Dineo. Dico-
mus hac de re iterum, ubi de Byzantio. Sea-
liger post decem annos conditum urbis refert:
et Petav. tamen apud eum ms. 1330 as-
cribitur. Reole et que multo antea ad Car-
thaginis conditum, de Carhedone dicta sunt.

Col. 361. *Argæus*. Latine *Argæus* et *Argæus* scrip-
tum reperire est, Græcè Ἀργαῖος et Ἀργαῖος.
Hoc porro Scaliger reponendum ubique censet,
ut *Argæus* Latine sit, non *Argæus*: Nam, inquit,
et Sibile reges Macedonum Ἀργαῖοι: nuncu-
pati sunt: eo scilicet versu, quem tacet:

Ἀργωντες βασιλεῖς: Μααίδωνες Ἀργαῖοι.

Atqui Herodoto Ἀργαῖος vocatur; tametsi pu-
tare malim corruptum locum pro Ἀργαῖος.
Videsis Justinum lib. vii, cap. 2. Syncellus an-
nos ejus solos 32 supputat.

Col. 363. *Stephanatis an. 7*. Atque hujus annos
vetus *Ægyptiorum* chronicon apud Syncellum
auget usque ad viginti septem: bene autem est
Eusebio cum Africanis computo. Varia scriptura
est, *Stephanathes*, *Stephanates* et *Stephanathis*.

Ibid. *Necropsus*. In Parmensi ms. *Necropsos*, in
aliis *Necropsio*: sed et *Nerepsos* Africano dicitur,
et *Necreptes* in vetere chronico, quod et annos
illi tredecim elargitur. Quæ subsequuntur Ita-
lico caractere descripta, *Nicropsus magice*
artis peritus, cujus scripta medicinalia feruntur,
Scaliger respuit, nec in Parmensi quidem ms.
sunt. Ausonius tamen epist. 4, ad Paulinum:

Quique magus docuit mysteria vana Necropsus.

Sed et scriptorum ejus meminere Ælius in te-
trabib. pluribus locis, Manetho in apotelesma-
ticis, Vectius Valens Antiochenus in sua *ἑνδο-
λογία*, Galeus lib. simplic. medicamentorum.
denique Julius Firmicus astronomic. lib. iv et
viii. Videsis Fabricium biblioth. Græc. lib. ii,
cap. 20, et Marshamum in canone chronico.

Col. 361. *Athenis annui principes*. Anachronis-
mum in Eusebiana hypothesi commississent
Scaliger, ex pervulgato illo Pausaniæ loco in
Messeniis, facient satis que superius recitata
sunt ad Caropem ex Dodwello, ne eadem hic

repetere pigeat. Audiendus nunc Lydiatus ad
marmor 4 Arundellianum, p. 258: A quo, in-
quit, annuus archon Athenis existit primus
Creon, numerantur chronico marmoreo anni
420, id est, ante evangelium 712, qui an-
nus erat primus olymp. 24. Hæc nimirum
epocha ferme convenit calculo Eusebiano eque
juxta Scaligeranum editionem tum Latinam,
tum Græcam referentem postremi archontis de-
cennalis annum postremum ad primum olym-
piadis 24, ac juxta Pontaci editionem intra
annum, utpote qua primus archon annuus re-
fertur ad annum secundum ejusdem olympiadis,
perinde atque excerptis barbaro-Latinis, atque
etiam ipso Africano apud Georgium recensente
annuus archontes 903 usque ad olympiadem
230. Cæterum a calculo Dionysii Halicarnasæsi,
ut dudum eum in nostra serie exposui, bienni
differentiam præfert, utpote referentis eundem
ad tertium annum ejusdem olympiadis, annis 70
post initium Charopis primi decennalis arch-
ontis relatum anno primo olympiadis 7. Al-
trinsecus vero exhibet quadrienni differentiam
a calculo Pausaniæ in Messeniis referentis
quintum annum Hippomenis quarti decennalis
archontis ad primum annum decima quarta
olympiadis, et Tlesiam, ut videtur, sequentem
archontem annum ad quartum annum olym-
piadis vicesima. Sed marmoreum chro-
nicon, quo medium attingit propius, eo videtur
probabilius. Adilo et Marshamum in canone
chronico. Quod textus lectionem spectat, in
primo Palatino ms. referentis Schurzleischio,
verba *constituti sunt*, puncto terminantur, dein-
deque legitur *urbis electi Atheniensibus præfe-
runt*; in Scaligeri editione *urbis electi præfe-
runt anno imperio reipublicæ*. Sed et tacet
Scaliger, que paulo post sequitur, periocham,
Atheniensium regnum defecit, que quidem in
Parmensi etiam ms. infectis minio litteris, est.
Pro *novem principes*, mallet idem. Latine reddi-
disset Hieronymus *novem magistratus*, quod est
ejus vitiligium. Cæterum nulli non nota ejus
regiminis in novem archontas distributio. Pri-
mus archon ὁ ἐπιθύρας, tesmothete sex, basi-
leus, et polemarchus. Videsis Pausaniam in
Laconicis c. 11, scholiastem Aristophanis sub
finem Acharnensium, Syneium lib. de regno,
Polyænum lib. viii, cap. 23 et seq. denique
Meursium lib. i de archontibus.

Col. 363. *Cyzicus*. . . *Locri*. Dictum superius
satis abunde de Cyzico, quo ex loco intelliges

cur in Palatino primo ms. hic *recondita* dicitur
pro *condita*. De Locris: Sicut, ait Strabo lib. vi,
hi Locri colonia eorum Locrorum qui in Crisæo
sinu habitant. Euntibus eum deducit, non multo
post Crotonem et Syracusam conditas. Fallitur au-
tem Iphorus, qui eas Locrorum Opuntiorum facit
colonas. Vide Eustathium in Dionys. vers. 361.

Col. 363. *Tullus Hostilius*. Auctor vero est
Livius lib. i, c. 22, post Numæ mortem ad in-
terregnum rem rediisse, postea Tullum Hosti-
lium in regem a populo allectum. Probe adeo
notatum Dionysio Halicarn. lib. iii: *Hic annus,*
quo principatum (Tullus) accepit, secundus fuit
vicesima septima olymp. qua victoriam e stadio
reportavit Eurybates Atheniensis, archonte (Athe-
nis) Leostrato. Quod dicitur, et *fascibus usus est*,
Scaliger non convenire cum Græca lectione,
καὶ ῥάβδον κάρταρον, falsa subtilitate contendit.
Suspiciat etiam legendum καὶ ῥάβδον καὶ ἔργον,
quod sibi videatur Hieronymus ita legisse.
Mitto alias apud eum Græcæ lectionis diversi-
tates, ut est, τῆς οὐκίας ἀπὸν κεραυνοβλήτης συρκα-
πέδης ἀπὸν, ἀπὸν, etc. Conferendus hac de re
Livius c. 31, cum Dionysii Halicarn. lib. iii,
ubi Hostilium insidias Anci Marci cum uxore ac
liberis interfectum, domo incensa, tradit.

Ibid. *Ipse post longam pacem*. Revocavit hæc
Scaliger ad primum Tulli annum: legit quoque
in fine periochæ: *Urbem valli ambitu ampliavit*.
Primus Palatinus octo annis anteverbit, ac porro
legit, *adjecto monti Cælio Urbem applicavit*, bene
Schurzleischio iudice: qui notat præterea id
tribui Anco Marcio apud Strabonem lib. v, p.
358: *Anco Martius Cellium montem, et Aventi-*
num, campumque his interjectum . . . adiecit. Sed
et duo ipsi reges olim in serie permiscebantur,
quod testatur Syncellus: *Tullum historicorum*
nominum quartum a Romulo ponunt, alii quintum
eum numerant, etc. Dicitur et Virgilio Æneid. vi:

Otia qui rumpet patrie, residesque movebit
Tullus in arma viros.

Ibid. *Nudorum exercitatio*. Recte, si quid alias,
notatum Scaligero, fucum fecisse Hieronymo
Græcam scripturam, quod γυμνασθία legerit pro
γυμνασθία, vel, ut est apud Syncellum, γυμ-
νασθία. Aliud proinde est ab Eusebii mente,
quod veritè *multipedalia*, que penitentium pro-
pria erant, et pro pluvia impetrandâ, teste Ter-
tulliano, a pagani indicabantur. De his monet
Schurzleischius, consuli Mattheum Larroqua-
num in adversar. sacris lib. ii, cap. 19, et

TOM. XIII.

Thomassinum de donariis, cap. 5. *Gymnæstia*
autem quam hic notat Eusebius, festum erat,
ac saltatio in eorum memoriis, a Lacedæmo-
nibus instituta, qui Thyreaticæ bello occubuerunt:
atque ita appellata a choro puerorum qui sal-
tabant nudi, canebantque inter saltandum diis
hymnos, laudesque Spartiatarum. Historia
apud antiquos notior quam ut laudari eorum
testimonia oporteat. Videsis Pausaniam in La-
conicis cap. 11, Athenæum lib. xv, cap. 6, Sui-
dam, Hesychium, etc.

Ibid. *Sibylla*. Hanc habet Scaliger periocham
hic loci semel, que etiam ante annos 46 super-
ius occurrit in editis æque atque mss. libris,
ex aliorum nempe qui de ejus Sibyllæ ætate
tractarunt, diversa sententia. Reole que ibi
annotata sunt.

Col. 363. *Nechaus*. In vetere chronico *Nechaus*
appellatur. In ejus regni annis plerique
omnes consentiunt.

Col. 363. *Psammethicus an. 44*. Dissentiunt
auctores immane quantum in annis regni. Afri-
canus usque ad quinquaingenta quætuor exag-
gerat, vetus chronicon apud Syncellum solos
ei quatuordecim tribuit.

Ibid. *Archilochus et Simonides*. Postponit hæc
Scaliger Ardyso, sive annis abhinc duobus re-
fert: tacet quoque *Musicus*, quod dicitur de
Aristoxeno. Cætera præoccupavit Schurzleis-
chius, qui: Vocatur, inquit, rex iste in pr. Pa-
latino *Ardias*, in reliquis *Ardis*. Legendum est,
ut supra monuimus, *Ardys*. Apud Syncellum,
ed. Paris. pag. 239, Ἀρδίας habetur, ubi etiam
per annos 39 imperasse dicitur. Vide que dixi-
mus supra ad numer. 1239. Periocham de Ar-
chilocho, Simonide, et Aristoxeno, primus Pa-
latinus ad num. 1353 retulit, in quo, quemad-
modum etiam in aliis editionibus, ultimus vo-
catur *Musicus*. De Archilocho Cornelius Nepos,
lib. i chronici, ab A. Gellio, N. A. lib. xvii,
cap. 21 laudatus: *Archilochus*, inquit, *Tullo*
Hostilio Romæ regnante, jam tum poematis clarus
et nobilis. Vide de eo loco Andream Schottum
ad Corneli fragmenta. Herodotus lib. ii, cap.
12, ad Candauidis et Gygis tempora eum retulit.
Ex hoc loco alii ad olympiadem 18, suis ratio-
nibus non destituti, eum collocant. Simonides
multo junior est, et ad olympiadem circiter 56
vel 62 reponendus. Vide scholia Comici ad
Σπῆρας, vers. 1361. Aristoxeno Musicum, cu-
jus harmonicorum elementorum libros iii ho-
dieque habemus, relictus ad olympiadem 111 a

15

Suida relatum esse, nullus est qui nesciat. Mox legitur in primo Palatino, apud *Loeros crebro sermone celebratur*, pro quo Scaliger habet, *frequentibus praecentis*. Locri intelligendi sunt Epithopyrii, quod et ipsum jam observant viri docti.

Ibid. *Cypselus in Corintho tyrannidem coerevit*. Initium tyrannidis Scaliger ab anno secundo olympiadis 31 repetit, ex quo prochronismus quinquentium exsurgit Herodoti lib. v, cap. 92 et seqq. tyrannidem occupasse Cypselum tradit, cum adhuc Bacchiade, *πρωτάνης* ananui, civitatis gubernacula tenerent. Vulgo autem creditur per centum viginti circiter annos Bacchiadas administrasse rempublicam: at Strabo lib. viii, pag. 370, *διακόσια ἑτη σχεδόν τι, δακύντος ἑρε ἄνους* numerat. Hinc grandis intervallum ad Cypseli tempora. Proprius ad verum Cleero Tusculan. quaest. lib. v, cap. 37: *Demaratus, Tarquinii nostri pater, tyrannum Cypselum, quod ferre non poterat, fugit Tarquinium Corintho, et ibi suas fortunas constituit, etc.* Herodotus eum scribit regnasse annos triginta.

Ibid. *Byzantium condita*. Parmensis et Palat. primus ms. haec referunt biennio ante, Scaliger e contrario subsequenti proxime anno assignat. Eum olim quaeunque de Byzantio dici poterant, compendii facere jussit opus egregium Petri Gylli Albicensis de Bosphoro Thracio: nobis nihil ferme reliqui Dufresnius fecit. Illos adeant qui de vetere ac nova Constantinopoli scire aliquid cupiunt. Interim non praeterendum, quod et Scaliger ex parte notat, Cassiodorum, qui ad verbum Eusebiana describere solet, hanc periocham eum ea conjungere, quae supra num. 1332 de condita Chalcedonis habetur, ac simul utramque in annum Manassis tricesimum octavam conjicere. Faci causam eam puto, quod senserit fuisse Byzantium deducam coloniam a Megaris, quod et Marcellus Periegetes, et in Periegetem Dionysium v. 803 Eustathius quoque tradit. Tum odoratus sit ab Hesychii libro de rebus patriis Constantinopoleos, Dineum tunc fuisse Megarensium duem, qui certe et Byzantium occupavit, et Chalcedonis dominus et conditor, ducta et Megaris colonia, fuit, ut idem Hesychius scribit. Attamen Dineus ille, si fides Herodoto lib. iv, c. 144, decem et septem annis ante Byzantium Chalcedonem, quae e regione est, urbem exstruxerat. Ad haec receptor vulgo sententia est, conditum Byzantium a Byzante, cujus et galeatam *προσωρήν* cum titulo ΒΥΖΑΣ nummo impressam videre

est in Goltzii Graecia tab. xxvii, et cujus statuum, ut et uxoris ejus Phidaleae, in basilica dedicasse perhibetur Calliades in anthologia lib. vi. Denique Hesychius Argivorum eam coloniam fuisse tradit. Aliorum sententias non moror.

Col. 363. *Amon*. Scaliger, quae ejus est confidentia, perinde atque omnes ex LXX seniorum versione codices instrasset oculis, pernegat existisse unquam qui ann. 12 ann. Ammon tribuerit, mentiri autem ait dedita opera Eusebium, ut suae hypothesi inserviat, cum apud LXX ne minima quidem ejus rei suspicio exstet. Mitto quibus eum insectatur convicia, et Syncellianum illud *ἡρόδοτος δὲ ἑβραίων*, quod iniquiore adhuc sensu explicat. Si nullam revera exemplar superesset Graecae ejus versionis, quod *ἡρόδοτος*, pro *ἄμο* ἑτη de Ammone legeret, jure tamen deneganda fides non erat scriptori nostro, rem prodeunti sui temporis: in qua si tam projecta frontis tomeritate, quae ne in sane quidem mentis hominem, ne dicam Eusebium, caderet, fuisse mentitus, poterat statim a lectore quoocunque de mendacio reprehendi, imo scelere nefario, quo sacras Scripturas adulterasset. Omnino autem non potuit, quin falsi argueretur a s. interprete Hieronymo, quo nemo hominum (dicendum est enim) Scripturas melius novit, nemo diligentius Hebraea cum Graecis contendit. At vero quid? Cum superet hodiernum unus ex ejusmodi codicibus, quos Eusebius laudat: atque ille quidem ceteris praestantior, certe antiquior omnibus. Nimirum qui Alexandrinus vulgo audit, et ad ejus Ecclesiae usus pertinebat: fortasse autem magis, in aliquot saltem libris, Palaestinum ritum et consuetudines respicit, ut ex lectionibus aliis, atque hypothesibus Eusebianis ostendi potest. Praefert porro iste conceptis verbis IV Reg. cap. xxi, vers. 13: *Ἀρχιμὸν ἡρόδοτος ἑτη ἑβραίων ἐν Ἱερουσαλήμ*. Minime hinc ego conclusum ierim, contra Hebraei textus fidem, unice veram hanc esse, quam codex iste praefert lectionem, quin imo malim e contrario, rescribi etiam eo loci *ἄμο*; sed hoc aio Eusebii fidem liberari: et quoniam quaerere non cessat Scaliger, quis sit ille codex bibliorum LXX seniorum, qui soli Eusebio notus fuerit, vetustissimus autem scriptoribus ignotus, in medium profero, et licuisse ejus uti calculis contendio.

Ibid. Recole quae paulo superius ad Numam observamus de decimo septimo Hostilii anno

Ammonis primo concurrente. Prosper de ipso sic habet: *Hujus (Ammonis) regni initio Tullus Hostilius Romae septimum decimum imperii sui gerebat annum, regnavitque annis 32*. Et vero si decimus septimus Hostilii cum Ammonis primo concurrat, primus ejusdem Hostilii cum Manassis quadragesimo, ut hic quoque ascriptum est, conveniat. Hinc retrorsum numerando primus Numae cum Ezechiae vicesimo octavo, et primus Romuli cum Achazi sexto, Roma condita cum ejusdem quinto concurrant, necesse est.

Col. 363. *Alcmaeon clarus habetur*. Iterum Schurzleischius, *Alcmaeon*, inquit, in Palat. mss. primo, et tertio *Alcmaeon*, in secundo *Almeon*, in quarto *Almeon*, in aliis libris *Alcmaeon* vocatur. *Alcmaeon* in *Alcman* igitur mutare nolum, quidquid tandem de confusione horum nominum praeter Scaligerum dicat Aegidius Menagius ad Laertii lib. viii, segm. 83. Alius noster est ab *Alcmaone τῷ φυσικῷ*, Antigono Carysio cap. 92, pag. 76, *παράδεισος συγκρητῆς*, memorato. Sane τὸ Ἄλμαρον Doricum est, et ex Ἄλμαρον factum. Notus est vel e Pausania Alcmaeon frater Amphilochoi. Hunc eodem modo, Dorica dialecto usus Pindarus Ἄλμαρα vocavit *Πο. 7*, v. 66. Sed nec cum Scaligero Laconem eum fuisse crediderim, verum Lydum potius. Laconum enim dialecto usus est, quia Graecam linguam Sparte demum didicit. Nam quod, quia Lydus fuit, Ionica potius ipsi dialectus fuerit usurpanda, unde demum probatur? Neque Lydi enim Graece loquebantur, sed, cum Phrygius et Mysis, barbaris accensebantur. Hactenus ille; manifesto enim in eo hallucinatur quod subdit vetere epigrammate, in quo Alcmaeon putat de se dicere Sparte demum civem factum, et Graecis litteris eruditum. Habetur illud apud Plutarchum lib. de exilio sub init. in haec verba:

Καὶ μάλιστα ἰδὲν Ἑλληγθαῖς, αἶ με τυράννου (non τυράννου)

Ἰθῆκαν Δασυλίδοιο κρείσσονα καὶ (al. τῶν) Γύγιο.

Graecae, quae novi, muse fecere tyranno

Ut sim Dasyliada ditior ipse Gyge.

At non de se ibi Alcman loquitur, neque id sane Plutarchus verbo significavit. E contrario docuit Salmasius ad Solinum p. 378, quo loco epigramma illustrat, illud esse Alexandri Aetoli, qui ferme quingentis abhinc annis vixit, et cui, utpote germano auctori, in schedis quoque mss. tribuitur. Pergit popo idem Schurzleisch-

chius: Novi, inquit, tamen, Laconem eum vocari, Demetrio Triclidio ad Sophocles Ajacem *μαστρηγόρον περί μέτρον*, pag. 483, Clementi Alexandrino lib. i *στομ.* pag. 308, Suida, et aliis. Plura de hac re, et certiora fortasse, sciremus, si ad nostram aetatem pervenissent, vel quae Sosibius Laco, vel, quae Philochorus, *ἐν τοῖς περί Ἄλμαρον*, dixere. Priorem laudavit Athenaeus, *δευτ.* lib. iii, cap. 30, posteriorem Suidas in ΦΛΑΧΟΡΟΕ. Statim post in Eusebio Latino *Leschis Lesbius*, corrupte in Palatinis *Lescoleisus* vocatur. Leschis meminit praeter alios, Jo. Tzetzes in inedita Homeri metaphrasi, Ap. Dodwellum, de cyclis, pag. 801. Dorica, prout reliqui etiam Lesbi poetae, dialecto usus est. Plura de eo apud R. Fabretum ad tabulam Iliacam, pag. 349 habentur. Confer et Fabricium bibliothec. Graec. lib. ii, cap. 2. Pyrrhus patria auctor fuit, erat autem Pyrrha civitas Lesbi.

Col. 363. *Phraortes an. 24*. Solos viginti duos ei tribuit Herodotus lib. i, cap. 102. Digna quae hic referatur ejus verba sunt: *Phraortes solo imperio Medorum non contentus bellum ante omnes intulit Persis, eosque prius in potestatem Medorum redegit. His duabus nationibus, valida utraque, potius Phraortes, mox reliquam Asiam subegit, aliam deinceps atque aliam invadendo gentem, donec ad Assyrios oppugnandos pervenit, qui Nimum incolebant, quondam omnino principes, sed tunc a sociis desertis, alioqui perse bene habentes. Adversus hos expeditione suscepto, Phraortes cum plerisque caeciculis sui parte perit, cum duos et viginti annos regnasset. Synocelus multo aspius dicit, et ad quinquaginta unum usque ad Phraortes annos impertitur.*

Ibid. *Istrus civitas in Ponto condita*. Praeposito ordine apud Scaligerum primo Achantus et Stagera, deinde Histrus recensentur. Haec urbs saepius absque aspiratione Istrus scribitur. Eam Scymnus Chius tradit a Milesis conditam, ab Istro autem flumine nomen accepisse. Nummi antiqui ΙΣΤΡΗΙΩΝ pro *Ταρτίδων* Ionice habent. De reliquis ita Schurzleischius: *Stagera*, inquit, nomen, varie in scriptis libris pingitur. Pr. Palat. legit *Stagera*, in Asia, sec. *Statira*, tertius *Statira*, quartus cum Sichardo *Stagera*. Potest sane retineri *Stagera*. Graeco enim ea urbs dicitur Στάγαιρα, unde ὁ Στάγειρον σαρῆς apud Eustathium vocatur Aristoteles. Vide Nunneum in libello de hujus philosophi vita. At Stagera neque erat Asiae, sed vel Macedoniae, vel Thraciae Europae, neque ante Aristotelis aetatem,

ullo modo celebris. Syncellus, "Αχαθος, inquit, και Στάχυρα εν Ελλάδι έκτισθησαν. Recte εν Ελλάδι. Eo enim et Macedonia pertinebat. Σταχυρον, ένωάς, in Strabonis libro vii epitom., non procul fine invenitur. Equidem totum Hieronymi locum hoc modo legerim : *Achantus condita, et Stagera in Thracia*. Stephanus AKANΘOΣ, πάδος Θράκης.

Ibid. *Phalaris apud Agrigentinos tyrannidem exercet*. Ante duos annos hanc, ut et aliam de Selinunte, periocham Scaliger recenset. Eusebii iterum infra post annos ferme nonaginta, ex aliorum scilicet sententia, Phalaridem, ejusque tyrannidis initia collocat. Equidem nihil incertum magis puto esse in tota antiquitatis memoria, quam ejus tyranni aetas. Disputatum de illa acriter in utramque partem a doctissimis viris : e quibus Henric. Dodwellus singulari exercit. de etate Phalaridis, sec. 14 et 19, videtur propius ad verum, primordia ejus tyrannidis serius olympiade quinquagesima tertia repetere. Ipsa Agrigentinorum urbs, quam occupavit, non ante olympiadem quinquagesimam condita existimatur. Stratagema quo usus est exponit Polyenus libro v, cap. 1. Vide et Bentleyum dissertat. de Phalaridis epist.

Ibid. *Lampsacus condita*. Lampsacum Milesiorum coloniam facit Strabo libro viii, pag. 881. Stephanus, Φοκαίων κτίσμα. Verum jamdiu olim et mythicis temporibus existitisse, idem ex Epaphroditio refert. Eadem sunt Abderæ primordia ab Hercule, si fides Apollodoro libro ii, qui eum tradit urbem condidisse in honorem Abderi, quem Diomedis equæ discerptum interemerant. Alii ab ipsa Diomedis sorore conditam, suoque de nomine appellatam tradunt. Omnino autem ad rem nostram Solinus, laudatus etiam Scaliger : *Hanc Abderam, inquit, olympiade prima et tricesima senio collapsam Clazomenii ex Asia ad majorem faciem restitutum, obliteratis quæ præcesserant, nomini suo vindicarunt*. In quem locum Scaliger : Vides, ait, tempus a Solino assignatum præsentem ante convenire. Unde male editi, in annum secundum olympiadias 32 conjiciunt. Igitur olympiade 31 Tei et Clazomenii vicini ambo in altera peninsula Ionice ora siti simul huic colonie deducende communicarunt. Unde proverbium :

*Αδέρηα καλή Τητων άποκία.

Ibid. *In Sicilia Selinus condita*. A Syracusanis conditam tradit Thucydides libro vi, pag. 412 :

a Megarensibus Marceianus Perieget. laudatus Scaligero, et Strabo lib. vi, pag. 419 ; Σελινούσα δὲ ἀδελφὴ (Siciliæ) Μεγαρῶν ἐκτίσθη. Revocant ejus conditum Parmensis et Palatinus primus ms. ad num. 1368 ; idemque libri, cum omnibus reliquis scriptis, non minus quam editis, annotante Schurzleischio, *Selinis* legunt : quæ minime corrupta scriptura videri potest, siquidem Virgilius, lib. iii, vers. 705 :

Teque datis linquo ventis, palmosa Selinis.

Herum Silius lib. xiv, *palms quoque onusta Selinis*. Ita utrobique libri scripti constanter legunt, et Servius Honoratus, quem cum Erythro in indice Virgiliano vide. Omnino autem vitiosus apud Syncellum Goarus legatur Σελίνους pro Σελινούσῃ, quod rescripsimus.

Col. 365. *Josias an. 31*. Hic hand scio equidem, cujus auctoritate exemplaris, anno Josie uno supra sacrar. Scripturarum testimonio (IV Reg. xxii, et II Paral. xxxiv) Eusebii augeat. Et est tamen par credere, non sine codicis aliquid suffragio hanc eum summam suis rationibus aptasse : tametsi ejusmodi, quantum scio, nullus nunc superet. Notatum autem est etiam Bedæ, quem et Scaliger laudat, Hebraei textus esse, quod 31 tantum annis regnasse Josias legitur. In LXX vero interpretibus 32 dicit. Fuerit ea igitur Bedæ temporibus Septuaginta viralis versionis lectio, ut quid enim in re tam obvia falli eum cum Scaligero dicamus ? Maxime cum Eusebium alia de causa conetur excusare. Ait enim : *Sed et Eusebius inter regnum ejus (Josie) et Joachin alium de suo adiecit annum propter menses bis ternos, quibus Joachaz vel Joachin regnaverant. Verum quid veritas habeat, Jeremias pandit, qui se a decimo tertio anno Josie usque ad annum quartum Joachin 23 annis prophetasse perhibet*.

Ibid. *Ancus Martinus an. 23*. Inter Hostilium et Marium nescio quod interregni tempus Livius cognoscit, qui præterea Martium Numaæ ex illa nepotem existitisse annotat. Confer et Dionysium Halicarn. lib. iii, Plutarchum quoque in Numa. Unum ei supra Eusebii rationes regni ann. addunt idem Dionysius, Livius et Solinus : cum Eusebio faciunt Cassiodorus et Eutropius.

Ibid. *Thales*. Dietum de Thalete paulo superius. Quæ ad hunc proprie locum pertinent, Simsonius pridem, tum Schurzleischius præoccuparunt. Hic cum prænotasset, *Erasmilli filium*, in pr. Palat. ms. minus correcte appellari : Mi-

leti, inquit, ille natus, Phœnicia oriundus est, quod Herodotus testatur. Pro *apocultur*, malleum legere nascitur. Apollodorus enim apud Laertium, et Cyrillus Alexandrinus, κατά τὸ ἔτος τῆς δε' πρώτων ἡμερῶν, natum eum asserunt : Suidas tamen, γεγονώς πρό Κροίσου ἢ ἐπὶ δε' ἡμερῶν. Apud Syncellum corrupte est, Θάλλης. Ήρακλῆος προ Θάλλης. Ήρακλῆος enim parentem ejus omnes vocant scriptores.

Ibid. *In Ponto Borysthenes civitas condita*. Nomen a fluvio acceperunt. Plinius lib. iv : *Plumen Borysthenes, lacusque, et gens eodem nomine*. Et Propertius lib. ii, eleg. 7 :

Gloria ad Hibernos lata Borysthenidas.

Notat Scaliger, quod et Strabo testatur, et Stephanus, conditam a Milesiis urbem, unde Μελιτῶν πόλις, Ὀδεδῶν πόλις dicta sit. Verum duo hæc videntur fuisse oppida, quorum unum alii ex antiquis, alii alterum nominant. Sallem Olbiam et Borysthenidem a Miletopoli distinguunt. Ut vero duobus illis, ut ait Plinius, *antiquis nominibus*, urbs eadem appellaretur, vetustius tamen est illud *Borysthenidis*. Anonymus in periplo : *Præcis Olbia Sævica dicta, post rursus (πάλι) a Græcis Borysthenes*. Notum hodie vocari Nieper, aut Dnieper. Confer Cellarium lib. ii, cap. 6.

Ibid. *Terpander musicus*. Ante annos quinque refert Terpandrum Scaliger : cui et notatum est (ex Sosino scilicet apud Athenæum lib. xiv, cap. 4, et Hellanico, veteri historico) eum musicum in Carneis primum victoriam retulisse, idque gestum cum num. 1344 concurrere. Schurzleischius ait *Terpandri* ætatem ad num. 1376 Palatini codices referunt. Anno hanc sententiam Sichardina editio antevertit. De eo vide, quæ Plutarchus περί μουσικῆς, marmor Arundelianum linea 49, et e recentioribus, Simsonius chron. cathol. part. iii, et Fabricius biblioth. Græc. lib. i, cap. 35, retulerunt.

Col. 367. *Oraculo Dodoneo*. Tantum, inquit Scaliger, abest, ut ab hoc tempore oraculi Dodonæi usus esse cœperit, ut potius defecisse videatur. Verè multa sunt veterum testimonia, quæ jam inde ab Homero, imo et Trojanis temporibus oraculum illud existitisse, persuadeant. Schurzleischio teste, hanc periocham primus Palatinus ad numerum 1379 his verbis apponit : *Oraculo Dodoneo primum Græcia uti cœsa est*. Eodem modo reliqui scripti libri, et Sichardina editi. habent. Enimvero, inquit, antea fortasse

non tam Græci, quam accolæ barbari, eo oraculo usi sunt. De oraculo Dodoneo fassissime egit Stephanus in fragmento Segueriano, et ad istud Gronovius, Eustathius ad Od. ξ, Spanhemius ad Callimachum pag. 496, et cui non dictus Hylas ? Interim nemo tamen huic Hieronymi locum solide excussit. Syncellus, Δωδώνης, inquit, τὸ πνεῦμα κατά κόσμον Ἑλλήνας τότε χροῖσους ἐβόησαντο. Latet inveteratum lectionis monstrum, aut ignoratur historia, quæ facit, quo minus sententia hujus loci plana sit.

Ibid. *Jeremias*. Rectius, ut videtur, et Bedæ proxime laudato loco placet, auctor chronici paschalis ad 13 Josie annum prophetiarum Jeremie initium differt.

Ibid. *Messena a Lacedæmon, potestate recessit*. Quæ Scaligero notata sunt ad hunc locum, minime sunt prætereunda. Bellum, inquit, primum Messeniacum finem cepit anno primo olympiadias 14. Per 39 solidos annos nihil hostile Messenii adversus victores moliti sunt. Tandem quadragesimo anno bellum, quod communicatis cum Archivorum gente clandestinis consiliis instruxerant, Lacedæmonii inducunt. Auctor Pausanias. Quadragesimo annis putatus a primo olympiadias 14 convenit in quartum olympiadias 23 qui fuit primus secundi belli Messeniæ, cum tamen hic assignetur anno tertio olympiadias 25 quadraginta septem annorum metachronismo. Finitum vero hoc bellum anno primo olympiadias 28, Athenis magistratu Antosthene, fra a Lacedæmonibus capta. Auctor Pausanias : Ἐάλω δὲ ἡ Ἔρξα, καὶ ὁ πόλεμος ὁ δεύτερος Λακεδαιμονίων καὶ Μεσσηνίων πόλεος ἔργον, Ἀθηναίους ἄρχοντας Διποθέτους, ἔτι πρώτου τῆς ἑτέρας τε καὶ ἰσοπέρας ἡν, ἐνία Χίονος Ἀκταίου. Duravit igitur secundum bellum annis 17, primum 19. De tertio, quod contigit post tempora Persica nihil dicimus. Apud Ælianum var. hist. xii, cap. 42, legitimus, Messenem ab Epaminonda instauratam annis 330 postquam vastata fuit. Instaurata vero anno quarto olympiadias 102, num. 1648, de quo deductis 330 superest initium secundæ rebellionis Messeniorum, num. 1318. Itaque differentia est annorum 61. Immanis anachronismus. Confer quæ superius nos diximus.

Col. 367. *Seythæ usque ad Palatinam penetraverunt*. Historiam ex parte attingimus superiori annotatione : repetenda vero est integra ex Herodoto lib. i, cap. 103 et 106. Seythæ, Cimæriis ejectis, dum fugientes insequuntur, in Me-

diam usque penetrarunt, atque hinc recta in Ægyptum contendebant, cum jam Syriam Palestinam ingressis occurreret Psammithicus, et qua precibus, qua donis impetravit, ne ulterius progredirentur. Scaliger hanc post subsequentes quatuor perichos differt, ac num. 1386 assignat; Hieronymum quoque reprehendit de memorie lapsu, quod scripserit in epitaphio Fabiolæ, epist. 77 in recensione nostra, num. 8: *Hanc gentem* (Scytharum) *Herodotus refert sub Darii rege Medorum, viginti annis orientem tenuisse captivum, atque ab Ægyptiis et Ethiopibus annum exogisse vectigal*: que quidem nos, qua defendi ratione possunt, in notis ad eum locum diximus.

Ibid. *Myrthæus poeta*. Rescribit Scaliger *Tyrthæus*, quod et nobis quidem probatur præ *Misthæus*, et *Myrteus* et *Myrteus*, et si qua alia sunt in antiquis libris nominum commenta, que nec Græcam originem sapiunt. Sane et Tyrthæum vocat Plutarchus in apophthegmatibus, et Horatius de arte poetica v. 402:

Tyrthæusque mares animos in martia bella
Versibus exacuit.

Denique Suidas, qui Τυρθαίος, ait, ἔμαθε κατά τὴν λέξ' ἄλμπεδα, quo loco perperam Simsonius rescribendum contendit κ', id est 25 olympiadem. Ibi enim Suidas æqualem eum facit septem Sapientibus, quorum olympiade 35 maxime famam increbuisse, compertum est. Superest huius poete non contemnendum fragmentum in oratione Lycurgi rhetoris contra Leocoralem. Vide et Strabonem lib. viii, Justinum iii, etc. Quod eum Atheniensem facit Eusebius, comprobatur et Pausanias in Messenicis, cap. 13. Suidas autem falso Laconem, vel etiam Milesium dicit. Adde et scholion Græcum ad Dionis λόγον β'.

Ibid. *Battus condidit Cyrenem*. Apud Scaligerum præpostero ordine primum Sinope, deinde Lipara, tertio Cyrene recensentur. De hac dictum satis ad olympiadem 4, quo loco eadem quinquagesimæ quintæ, et Medorum regnum βασιλευσίν duraverit annos 450; quod postremo docuit nos Herodotus.

Ibid. *Periander*. Successit Cypselo patri in tyrannide, quam et per quadraginta annos tenuit. Auctores Herodotus lib. v, cap. 93, et Laertius lib. i, sect. 98. Consentit et Scaliger, recte hic initia Periandri collocari. Confer, si libet, Aristotelem politic. lib. iii, cap. 9.

tribuit Herodotus lib. i, c. 102, quem auctor sum, ut huc referas. Hermannus Conringius in adversar. chronologic. c. 2 reprehendit hic loci Scaligerum, quod male contulerit eum periodo Juliana Clesianam Medorum æram. Eam docti viri animadversionem, cum maxime scepti auctorem nostrum, describere ex parte non piget. Latet, inquit, error partim in quinque suppositis Astyagis annis, partim, et quidem potissimum in eo, quod Scaliger loco certissimi argumenti habuerit, Cyaxarem Medorum regem cœpisse anno secundo olymp. septimæ tricesimæ: *Actum*, inquit, lib. iii canon. isagog. p. 314, tum de epocha Arbactis, nisi initium Cyaxaris haberemus, quem anno secundo olymp. 37 imperium inisse, et Eusebius noster, et alii veteres auctores sunt. Deprehenso itaque Cyaxaris initio, non solum Arbactis, sed etiam Belii initium adipiscimur. Jamdudum mendum apud Diodorum notavimus, apud quem legimus Cyaxarem regnum inisse anno 2 olymp. 17, cum legendum sit, ἀλμπεδαζ λζ', non autem ιζ', est enim error librarii, non auctoris. Videtur quidem Eusebius id dicere, quod ait Scaliger; possit tamen videri initium Cyaxaris in primum olympiadi illius 37 collocare potius quam in alterum, si Latinum sane videas chronicon Eusebianum. Dixerit vero id Eusebius. Nondum certo tamen constat, vero etiam consentaneum id esse, aut omnino tale, cui statim tuto possis credere. Certe ipsemet Scaliger Eusebiana plerumque solet accusare neglecte τῆς ἀρχαίας, atque interdum perstringit acerrime. Diodorus vero non loquitur de vero Cyaxare, Astyagis patre, sed de Dejoco, quem per μνημοναὶν ἀπόκριμα, ut arbitror, Cyaxaris appellat nomine. Certe Herodoti ille sententiam recitat de tempore Medorum regni satis recte, tantum quod primum regem appellet Cyaxarem, qui Dejocos est. Dejocem vero non quidem secundo, tertio tamen olympiadi 17 cœpisse, omnino verum est: cum Cyri initium pertineat ad annum 1 olympiadi quinquagesimæ quintæ, et Medorum regnum βασιλευσίν duraverit annos 450; quod postremo docuit nos Herodotus.

Ibid. *Periander*. Successit Cypselo patri in tyrannide, quam et per quadraginta annos tenuit. Auctores Herodotus lib. v, cap. 93, et Laertius lib. i, sect. 98. Consentit et Scaliger, recte hic initia Periandri collocari. Confer, si libet, Aristotelem politic. lib. iii, cap. 9.

Ibid. *Sadygætes an. 15*. Solos huic annos duodecim impertitur Herodotus lib. i, cap. 16. Scribitur et *Sadygætes* in aliis libris.

Ibid. *Prusias condita*. Codicum varia scriptura est, in quibus et *Prusia*, et *Prusias*, et *Prusina*, demum et *Perusina* legitur. Et Schurzleischius quidem contendit reponendum esse, *Perusia condita*, urbs scilicet illa Etruriæ notissima; quod sane veri speciem nullam habet, ut et illud nihil ad rem est, quod laudat Taciti testimonium lib. i, cap. 50, ubi *Perusia inter cladium publiciarum nomina* recensetur. Minime diffidentium, Bithyniæ civitatem ab Eusebio inani: sive autem illa sit Prusa Olympi, sive alia cognominis sub Hypio monte, seu demum Prusias ad Cianum, quarant ii, quibus tantum otii suppetierit.

Cl. Mazzochius, diatriba de V Prusias in commentario ad calend. marmor. p. 356, Prusæ conditum ad 27 (nisi sit typhothetæ vilio pro 37) olympiadi annum ultimum refert. Adiditque: Atqui hæc urbs diversa ab olympica Prusa fuit; hæc enim Prusie illius opus exstitit, qui sive cum Croeso (ex Strabone) sive cum Cyro (ex Stephano) bellum gessit, sive potius Prusie illius, qui *Cerum* (uti emendat Palmerius) expugnavit. Atqui utcumque statueris, certe immanis erit ab olympiade 37 (fuit igitur superius typhothetæ mendum) ad Prusiam Prusæ Olympicæ conditorum hiatus. Quocirca non alia in Eusebio urbs intelligenda venit, quam celebratissima illa ad Hyppium amnem Prusa, cuius conditus (a nemine præter Eusebium traditus) antiquissimus fuit, æqualis Anci Martii regis Romani temporibus. Subdit laudatus Mazzochius p. 360: Equidem sic statuo Prusam illam sive Prusiam, cuius conditum Ovidius refert, non aliam fuisse quam illam quæ Hyppio anni insidebat. Ut sic censeam, non illa tantum me movet ratio, quod cæterarum initium est valde recens, quia ad aliquam ex Prusiis (uti supra ostendimus) refertur, verum id potissimum quod in Eusebio chronico absolute *Prusias* sine additamento vocatur. Atqui de sola illa ad Hyppium, quippe cæterarum cognominum mater (unde in Tristiani nomine μνημόνης Ἡρωπέτων ob antiquitatis prerogativam inscribitur) absolute *Prusa* sive *Prusias* vocabatur.

Col. 367. *Cyaxares ad. Assyrios dimicans, Ninum cepit*. Scaliger post quinque adhuc annos, sive ad primum olympiadi quadagesimæ gestum hoc differt: quo quidem pacto frustra

Eusebii rationes promovere studet, si de vera Nini captivitate, atque exitio per Cyaxarem hic eum loqui existimabat. Spectat illa inferiora adhuc tempora, et, ut minimum, annos abhinc viginti. Eusebius ipse eum subversionem infra ad secundum olympiadi 43 annum refert: ad quem locum plura nobis dicenda contra Scaligeri sententiam erunt. Hic eum puto primum Cyaxaris conatum in Assyrios significare, quem Herodotus quoque narrat lib. i, cap. 103. Jam enim rex ille Assyrios prelio fuderat, Ninumque obsidebat, cum ingruit ingens Scytharum exercitus, quoque improspere congressus, nedum coactus est Nino recedere, sed et Asiæ imperium amisit. Istud interim octo et viginti annis Scythæ obtinuerunt; quousque Cyaxares novo usus stratagemate, junctisque eum Nabuchodonosore viribus, receptoque imperio, Ninum cepit ac delavit.

Col. 365. *Ancus Martius, Numæ ex filii nepos*. Pompilia scilicet, Numæ filia, non ex Tatia quidem conjuge, sed ex Lucretia, quam uxorem duxit, postquam regno potitus est. Vide Plutarchum in Numa. De Ostia, quam dicitur Ancus condidisse, vide Dionysium Halicarn. lib. iii, et Festum, consentientes pervulgato typho, quod in Tiberis ostio fuerit, idcirco Ostiam nominatam. Strabo autem scribit Τῆς Ὀστίας. In fine quod ait Hieronymus *morbo*, et Græce νόσος Scaliger ex Latino, ut videtur, obtrudit, ab Eusebio mente alienum apparet, quem a paschalis chronici auctore discimus, scripsisse ζακαρῆματι, quod proprie sonat, naturali habitu corporis, animique constitutione eum mortem obisse: alias dixeris τὸν θάνατον.

Col. 367. *Tarquinius Priscus an. 37*. Totidem Rufus, Messalla, Eutropius, et Solinus regni annos huic tribuunt; Dionysius autem et Livius uno plus dieunt, sive triginta octo, quos Panvinus et Petavius probant, eae nimirum de causa, quod etiam Urbis conditum integro anno prævertunt. Subsequentis statim perichæe verbis *Capitolium constructum*, subiungitur in Scalligeriana editione, et *Jovi dedicavit*. Sed et quæ infra est ad Tarquinii ann. vicesimum, huiusmodi primo in ea editione additur, Tacitus histor. lib. iii, c. 72, quem locum Scaliger ipse laudat, consentit quidem, a Tarquinio exstructum Capitolium, dedicatum vero ait ab Horatio Pulvilio hierum consule. Confer Strabonem lib. vi, et quæ paulo superius ad Numam observamus.

Ibid. *Epidaurus* (gr. Ἐπίδαυρος). De Epidamno, cuius pone sequitur conditus, videndus Thucydides lib. 1, et quæ gemina sunt Eusebianis scholiastæ verba, Ἐπίδαυρος τὸ πρὸς Δυρράκιον. Adouid et Stephani interpretes, admonente Schurzleischio, Vossius ad Melan, Cluverius, alique. Nunc *Durazzo* ea dicitur: ac sane veteres *Durachium* pro *Dyrachium* appellabant. Vide, si libet, etiam Scaligerum; his enim prout merita res est, exponendis, solidis libris opus esset.

Ibid. *Phalaridis tyrannus destructa*. Dicitur superius de Phalaridis tyrannide, quæ ad posteriora his tempora omnino referri debeat. Adde his quæ a Carolo Boylio, et Richardo Benteio disputata sunt. Videtur præterea Fabricium in biblioth. Græca lib. II, c. 10.

Ibid. *Dracon legumlator*. Olympiade tricesima nona Draconem Atheniensibus leges tulisse, non Tatianus modo et Clemens stromat. 1, Scaligero laudati, sed et Suidas in Δράκων testatur. Plura de illo A. Gellius lib. XI, c. 18, et Pausanias in Bœoticis c. 36 atque in Eleacis c. 14, quo et referas insignem Æschinis locum orat. in Clepsiphontem.

Col. 369. *Necho secundus, qui et Nechepsus*. De hoc demum Ægypti rege cum Scriptura, IV Regum XXIII, 29, aliorum auctorum maxima ex parte consensus est. Tantum in annorum, per quos regnum obtinuit, numero, ejusque peculiaris notatione, quo pugnauit cum Josia, dissen-tient apud Eusebio Herodotus et vetus chronicon apud Sync. Illo tamen qui decem supra Eusebii rationes annos huic regi tribuit, sive in uniuersum sexdecim, propius multo ad fidem, rerumque ab eo gestarum historicam facit. E contrario Eusebius, cumque eo Syncellus, alique recentiores chronologi, qui ex testimonio Jeremie cap. XVI occisum hunc regem ferunt a Nabuchodonosore anno quarto Joachimi, dantque adeo solos illi sex annos, videntur perperam accepisse Jeremie verba, certe quidem, quod Perizonius observat, Græca ejus loci interpretatio deest. Quod enim ibi dicitur *Necho* ἐν Χαρβάς ὈΝ ἰτάκατῃ Ναβουχοδονόσορ, in Hebræo est נָחֻשׁ relatiuum, quod ad exercitum quidem, sive copias Nechaonis, quæ percussa sunt, non ad ejus personam refertur. Colligere etiam est ex IV Regum XXV, 7, post pugnam illam qua victus est a Nabuchodonosore Joachimus, Nechaonem superstitisse, utpote qui dicitur, non perrexisse amplius excurrere ex terra sua, quia rex Babylonis occupauerat a rivo Ægypti usque

ad Euphratem omnia quæ fuerunt regis Ægyptii. Denique sint multo plura Nechaonis gesta, quam quæ possint brevi illo sex annorum spatio concludi. Hoc modo refer celeberrimam fossam illam, a Nilo ad Sinum Arabicum, qua fodienda centum viginti hominum millia decursu temporis perisse, Herodotus prodit: ut sano non paucos tanto facinori annos impensos putes.

Ibid. *Arion Methymnæus*. Recte ad Periandri tempora Arion refertur, siquidem testatur Herodotus lib. 1, c. 24: *Periandro Corinthi tyranno maximum miraculum fuisse oblatum... Arionem Methymnæum delphino insidentem ad Tanaron fuisse coactum*. Solinus laudatus etiam Scaligero, c. 13: *Tanaron*, inquit, *est promontorium aduersum Africæ, in quo fanum est Methymnæi Arionis, quem delphino eo adcoactum, imago testis est, ad effugiem cæsus, et viri operis expressa arce: præterea tempus signatum, olympiade enim undetricesima (legendum, undequadagesima, quod minime Scaliger animadverit, eaque de causa temere de metachronismo Eusebium reprehendit), qua in certamine Siculo idem Arion victor scribitur, ut ipsum gestum probatur*. Consentit ferme etiam Suidas, qui de hoc ipso gesto, non de Arionis ortu, putandus est loqui, ubi κατὰ τὴν ἡ' ὀλυμπιάδα, *duodequadagesima olympiade*, Arionem refert. Confer Ælianum de animalib. lib. XII, c. 43, Pausaniam quoque in Laconicis cap. 25, et Pindari interpretes ad olymp. 13. Pro verbis in portum *Tanarum*, nonnulli mss. in *Tanaro* legunt. Vide Stephanum ad hanc vocem.

Ibid. *Panætius*. Scaliger, qui Panætium superiore proxime anno refert: Modum, inquit in notis, quem illa vulpes in Leontinorum tyrannide occupanda instruit, vide apud Polyenum lib. V. Tum vero, si primus tyrannus Siciliæ Panætius fuit, quid ergo faciemus de Phalaride, quem tot annis antea tyrannidem Agrigentino-rum arripuisse notavit? Ne ἀπελοργάν Eusebio, aut, quos sequitur ille, auctoribus tribuas, par credere est, diuersam Siciliæ partem ab iis occupatam significari.

Col. 369. *Josias cum Nechaone congressus*. Editio Scaligeri, et vetus codex Pottero ad Clementem Alexandrinum laudatus: *At mihi miraculo est, quo modo ad unum tempus uterque conuenerit*. Primus Palatinus et Parmensis. ms. in præsens tempus ista cœmentant. Re ipsa IV Reg. XXIII et II Paralipomen. XXXV narratur, qui fuerit occisus Josias ab Ægyptio ascendente contra regem Assyriorum, Nechaone: et est sane scripturum, quod

scimus, omnium consensus, Nechaonem ad Josie tempora referentium. De vero autem Eusebiano hujus loci intellecto, et num recte auctoris sui mentem s. interpres associatus sit, disputant contra Scaligerum Perizonius, et Schurzleischius. De ipso (inquit ille Ægypt. orig. cap. 23) Nechaone satis ambiguum est et incertum, quo regni sui anno, et quo in loco, pugnavit cum Josia. Nec mirum, cum ipsi in uniuersum Nechaonis hujus anni multum in auctoribus variant, quippe cuius regno Herodotus II, c. 139, tribuit 46 annos; Syncellus in sua regum serie, 9; Africanus et Eusebius, 6: qui eos in Joachimi quarto jam anno, vel quinto ineunte, finiunt. Quam etiam ob rem Eusebius in canone suo ad annum secundum Nechaonis refert eladem et mortem Josie, ac sibi gratulatur in eo, vel miratur ipse, quod in suo canone tempus Josie Iudæi et Nechaonis Ægyptii ultro tam bene concurrat. Hic enim sensus est verborum Eusebii, sed que et Hieronymus male vertisse, et Scaliger præjudicio quodam ex Hieronymi versione concepto abruptus, male quoque accepisse videtur. Verba Eusebii sunt: Καὶ οὗτοι Παπαζῆν, κ. τ. λ. . . τὸν καὶ Παπαμῆτιχον (forte τὸν Παπαμῆτιχον) filius enim fuit *Psammetichus*, et hac ratione recte distinguitur ab altero, seu primo Nechaone, hujus secundi avo) ὅτι καὶ ἡ θεία τοῦ Ἱερμίου γραφὴ Φαραὸς Νεχῶος θνομάζει. H. e.: *Et me admiratio subit, quomodo tempora in proposito hoc canone concurrerint ultro et sua sponte, ita ut Josia et regione consistat rex Ægyptiorum Nechaos, qui et Psammetichus (vel qui Psammetichus filius) quem etiam sacra Jeremie Scriptura Pharaos Nechaos nominat*. At Hieronymus hæc ita accepisse videtur, quasi non debuissent concurrere in idem tempus duo illi reges, et ideo hunc concursum miratus esset Eusebius. Veritè: *At mihi miraculo, etc.* Recte Scaliger, Hieronymum multa omisisse notat, ac subiecti dein verba Eusebii bene ab se versa. Sed miror dein eum addere, quasi Eusebii et Hieronymi eadem foret mens aut ratiocinatio: *Ego vero, qui meus stupor, non capio hoc argumentum, tempus Ægyptii Nechaonis non potuisse concurrere cum tempore Josie, quia rex Ægyptius ab Jeremie propheta Pharaos vocatur*. Etenim non voluit, nec dixit id Eusebius, qui tantum ad describendum aut illustrandum Nechaonem, addidit illud de Jeremia. Ex ipso ergo Eusebio castiganda erat Hieronymi versio. Schurzleischius culpam in veteres amanuenses vertit, et salva Eusebii æque ac He-

ronymi auctoritate: Post verba, ait, *congressus occiditur*, vel hæc, vel similia plane excidisse reor, hunc quidam *Psammetichum fuisse voluit*. Græca id aperte confirmant cum primis, ὡς ἀντιπροσώπων τοῦ Ἰωσίου τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα Νεχῶος θναί, τὸν καὶ Παπαμῆτιχον. Verte: *Ut rex Ægyptiorum Nechaos, Psammetichus alias dictus, Josia e regione in folio chronographico panatur*. Scaliger subiecta fide, et nullo bono sensu, transtulit, ut *rex Ægyptiorum, qui et Nechepses, e regione regni Josie oppositus sit*. Hoc vult Eusebius, se non posse perspicere, qua tandem ratione ab illis, qui Nechaonem voluit esse Psammetichum (cum ante duos jam annos iste mortuus fuerit), dici nunc dentum possit, cum Josia esse congressus. Porro Eusebius addit, Nechaonem hunc *Nechpsi* etiam nomine venisse. *Nechas* enim vocat quoque Africanus, non *Nechepsos*, si fides est Syncello edit. Par. pag. 73. Ipse Syncellus p. 210, cum *Nechas* appellat. Puto olim in Eusebio lectum esse: *Nechas, ὁ καὶ Νεχῶος*, non ὁ καὶ Νεχῶος. Putabant enim librarii, quia haud ita multo ante τὸν Νεχῶος nomen precesserat, truncatam hic esse vocem. Sane enim *Nechas* vocatur Herodoto, lib. II, cap. 48, qui *Nechas* est Josepho, lib. X antiq. cap. 41. Vide et appendicem ad notas in Malalam pag. 245. At quis ille sit, qui putavit Pharaonem Necho, cuius Jeremias meminit, esse Psammetichum, quemque hac periocha pertrinxit Eusebius, non habeo dicere, nisi quod ὁ θάναξ ille secutus fuisse videatur Herodotum. Cum enim Herodotus 54 imperii annos Psammeticho tribuat, ille, Herodotum jam secutus, approbato in reliquis superiori Eusebii computo, Josiam cum Psammeticho congressum esse anno regni sui 46, et non cum Nechaone, falso asseruit.

Col. 369. *Eliachim*. Hunc scilicet, Joachazo submoto, abductoque in Ægyptum, Nechaos substituit, et pro Eliachimo, appellari Joachimum voluit. Ea causa est, cur male illud pro isto nomen proponi Schurzleischius dicit. Vide IV Reg. XXIII, 32, et II Paralip. XXVI, 3.

Ibid. *Stesichorus*. De Stesichoro, cuius etiam ad numer. subsequentem primus Palatin. ms. refert, Parmensis ad proxime antecedentem, vide Fabricium bibliothec. Græc. lib. II, cap. 43. Natus perhibetur a Suida olympiade 37, Simo-nide, qui ejus meminit apud Athenæum lib. IV, antiquior.

Ibid. *Aligætes* an. 49. Parmensis ms. uno plus dicit, sive annos 50. Eo autem plus Herodotus

lib. 1, cap. 18, qui solidos regni annos septem et quinquaginta et regi tribuit. Vedesii apud eum plura de Alyatte isthoc secundo, Sadyatte filio.

Ibid. *Aloman*. Hunc ascribit subsequenti proxime anno Scaliger. Recole que paulo superius de Alomæone diximus atque iterum Fabricium bibliothec. Græc. lib. 11, cap. 15, ne que aliis observata sunt, otiose replicemus.

Ibid. *Psammethes alter, qui et Psammetichus, an. 17*. Sex tantum huic annos Herodotus tribuit lib. 11, cap. 164: *Psammitis*, inquit, cum (ἔπειτα μόνον) ἑαυτὸν tantum regnasset annos in *Ægypto*, facta in *Æthiopiæ expeditione*, mox vita defunctus est. Nec plures ei dat Africanus, reliqui autem scriptores, nec tamen inter se invicem consentientes, vel duodecim cum Eusebio Latino, vel decem et septem cum Syncello, ac vetere apud eum chronico elongantur. Propior ad verum Herodoti supputatio est, quam et e recentioribus plerique probant, ut scilicet penultimo aut ultimo Joachimi regnare cœperit, et quarto vel quinto Sedecia mortuus sit. Marshamm vero, qui intra hoc regni ejus sexennium confisse scribit Sedecia deflectionem, Hierosolymorum Tyrique excidia, et *Ægypti vastationem* per Nabuchodonosorum, adeo ut expedito *Æthiopia* de regis hujus fuga intelligi possit, pluribus refellit Perizonius orig. *Ægypt.* cap. 24, ea ostendens ad varios *Ægypti* reges spectare, tam que latinus temporis intervallum complecti, ut ne sue quidem chronologie Marshamus in iis recensendis conveniat. Adde quod sola illa in *Æthiopiæ* expeditio nota sit ex Herodoto: Diodorus vero ejus nec verbo tenus meminert. Vocatur, ut videt *Psammitis* et *Psanmites*, et *Psammetichus*. Nugari videtur Schurzleischius, cum in Græco pro *Ψαμμιθις* ἕτερος, legere mavult uno verbo, nec uno tamen loco, *Ψαμμιθιστίτερος*: quod alius *Psammethes* non processerit. At vero precessit, qui cognominis est, *Psammetichus*. In reliquo, quem laudamus, Græco textu, visus est Syncellus corrupto Eusebiano exemplari usus, annos 7 legisse pro 8, ut ex Latino reslituimus.

Col. 369. *Pittacus Mitylenæus*. Atque hanc ἔργων Scaliger post duos annos differt. De Pittaco plura habet Strabo lib. xii, pag. 895; Aristoteles politior. lib. 11, cap. 40; Laertius lib. 1, sect. 76; Plutarchus in convivio, atque alii. De Phrynone, quem libri alii *Phrononem* corrupte vocant, deque stratagemate quo eum Pittaens interfecit, Polynæus agit lib. 1, cap. 25. Eam fraudem,

sive, ut vocant, factum Pittaci præcipuum, quod ipso hic Eusebius narrat omissum fuisse ab Herodoto, Plutarchus in libello de Herodoti cœcothia notat. Schurzleischius purgare conatur a Plutarchi criminatione Herodotum, quem lib. 5 ejus facti meminisse indicat. At vero eadem ipsam Phrynonis, quam dolo malo Pittaens perpetravit, in Herodoto Plutarchus desiderabat: non quod revera lib. 5, cap. 94, tuetsi jejune, dissidium ac pugnam inter Mitylenæos atque Athenienses de Sigæo narrat. Notat vero idem vir doctus ex Africano in eologis Eusebianis Scaligeri lib. 1 Græce haberi ad hunc modum: *Τρακασθὴ ἔκτε διαρκίης, Φερόων Ἀθηναίος, ὃς Πιττακῶ μονομαχίῶν ἀνέβη, σάδιον*. Pergit porreo. Intercedunt ergo inter ejus victoriam et hoc gestum anni 29. Pittaens porro ultra 40 annos post hanc pugnam vixit, siquidem verum est quo de eo narrat Tzetzes ad Hesiodi lib. 11 ἔργων: *Ὅτι ἔξ ἡρώου τὴν γλῶσσαν, ὡς καλλιστὴν τε καὶ χερίστον, Ἀσπίδι τῷ Ἀτρυπίῳ ἀνέταλαν*. Atqui anno post eam 37, τῷ τρίτῳ ἡέρον ἐπὶ τῆς πεντηκοντῆς δευτέρας ἡμερικῆος mortuum esse Pittacum, auctor est in ejus vita Diogenes Laertius. Fortasse igitur de Pittaco juniore id intelligendum est, cui video, viros non indoctos tribuere epistolium illud sub Pittaci nomine ad Cræsum prescriptum, quod apud eundem Laertium, lib. 1 exstat.

Col. 367. *Cyaxares*. . . *Ninum capit et subvertit*. Eusebius Nini subversionem ad annum hunc referens, sensisse se cum Herodoto innuit Seythas a priore contra Cyaxarem pugna octo et viginti annos imperium Asia tenuisse cum solos viginti, ut paulo superius notatum est, Hieronymus in epitaphio Fabiole putet. Rerum quoque series, atque ejus excidii circumstantie postulare id temporis videntur, et cum primis Cyaxaris cum Nabopolassaro societas, tum que hujus consecuta mors est paulo post, denique Nechaonis expeditio post captam Ninum, quam Josephus narrat atque id genus alia. Affirmant, porro hoc ipsum de urbe illa a Medis funditus everso, Diodorus, et Strabo conceptis verbis lib. xvi, initio: *Νίνος πόλις ἡρανίσθη παραρρήμα μετὰ τὴν τοῦ Σέρον κατέλασεν* sed et Lucianus in dialogo qui *Χάρος*, sive *ἑπισκοποῦντες*, inscribitur, ita æquatam solo eam fuisse tradit, ut ne vestigium quidem supersesset. Omiso Nahumi prophetiam c. 11 vers. 17, quam tempore Nabuchodonosoris, qui Cyaxaris junctus erat viribus, et (si fides Alexandro Polyhistori apud Syncellum p. 168) etiam affinitate,

impletam fuisse, sine dubitatione credendum est. Nihilominus Scaliger in notis ad hunc locum, et in canonibus isagogicis, in eo perstat, ut perneget Ninum fuisse excisam, quam integram adhuc stitisse ævo Ammiani Marcellini, qui Nini veteris mentionem facit, contra omnium scriptorum fidem, nec ipso Ctesia excepto, pertinaciter asseverat, ac denique pro *subvertit*, vertendum hic fuisse contendit ab Hieronymo, *cepit, expugnat*. Et sunt tamen qui ejus opinationi indulgeant etiamnum docti viri, et quibus Montfaucounius dissert. de veritate historie Judith. Unum eorum argumentum ex eo ducitur, quod Herodotus ibi discrete non dicat urbem a Cyaxare deletam, sed captam duntaxat; verum illud ipsum affirmat alio loco, sive c. 178, ubi Ninum *ἀναστάντη γενούσσην, jam eversam*, dicit, quo tempore Babylon celeberrimi nominis ac validissimi oppidum esse cepit, nimirum sub ipso Nabuchodonosoro, statim ab excidio Nini.

Col. 369. *Joachinus*. Scribendus hic est *Joachin*, et qui proxime antecedit, *Joacin*, si, quam tradit ipse s. interpres in commentar. in Matthæi cap. primum, et initio Danielis, regulam observavit. *Prior*, inquit, *per c* et *m sequens per ch* et *n scribitur*. Vide que ibi annotavimus. Græci autem scriptores vix media una littera distinguunt *Ἰωακίμ* et *Ἰωακίμ*, vel *Ἰωακίμ*. Scaliger alterum *Joakim*, alterum *Joachin* scribit.

Ibid. *Sedecias ann. 11*. Uno plus dicit ipse in præparat. evang. Eusebius, vel quod proxime præcedentis Joachimi menses una computarit, vel quod ipse Sedecias aliquot menses post undecim annos compleverit. Sequitur in Parmensi ms. *Hunc rex Babylonis captum secum pertraxit, secum lo ventens ad Judæam*: que verba Scaliger ad Joachimum refert subjungitque ad tituli instari *Hic annos per diversos impletur*. De Sedecia nihil additur. Vide IV Reg. xxiv. 10.

Col. 371. *Perinthus condita*. Notatum Scaligero, deducta coloniam a Samiis, non conditam primo urbem hic dicit. Plura item de Perintho, et variis ejus nominibus: quibus adde que cl. Cellarius geograph. antiq. lib. 11, cap. 15, sect. 50, disputat: in his enim diutius nobis immorari non valet. Schurzleischius ait: Omnia hic in scriptis libris turbata sunt. Perinthi eoditus ad numerum 1415: Massilie, ad numerum 1417, refertur. *Camarina*, que hic dicitur, etiam in nostris libris omnibus *Camerina* vocatur. Nolle hanc lectionem a Scaligero mutatam esse. Nam habetur etiam ita in Virgilio lib. 111,

vers. 700, atque Servio Honorato apud quem etiam pag. 318, ed. Petri Danielis, in adductis Græcis verbis *Καμάρινα* habetur. In Taubmanni tamen et Ruari nupera editione male est *Camarina*. Nam Danielis lectionem Guellius Valens Pinpointus recte sequitur, et probat el. Dausquius, orthogr. vol. II, pag. 73. Eodem modo e *Καμάρινα* Græco fit Latinorum *Cameræ*, quamquam etiam hujus vocis mediam syllabam per a maluerit placere apud Fl. Sosipatrum lib. 1. Verrius Flaccus, euphonia sane contradicente. Olympiade 46 Camerinam esse conditam, tradit quoque Pindari scholiasta ad *Ὀλύμπ. ε'* ἔδῳς, quem vide.

Ibid. *Sappho*. . . et *Alceus*. Sapphonem et Alceum Scaliger aute tres annos retulit: huc vero cum plerique alii edidit libri, tum vetustiores mss. Parmens. et primus Palatinus, in quo et legitur, referente Schurzleischio: *Sappho poetria et Alceus poeta clari habentur*. Re etiam ipsa huc spectare Alcei tetatum, discimus ex Diogene Laertio, ubi Pittaceum poetæ conviciis laeratum refert: discimus et e Strabone lib. xii; Aristotele politic. lib. 11, cap. 10; Valerio Maximo, atque aliis. Fuit vero illi ferme æqualis Sappho, quod ex Aristotelis 1 rhetoric. cap. 9, atque ex poetrie ipsius loco apud Demetrium de lectione §. 145 compertum est. Si plura de his seire libet, addito Fabricium bibl. Græc. lib. 11, cap. 15.

Col. 371. *Astyages an. 38*. Huic solos annos triginta quinque Herodotus tribuit lib. 1, cap. 107, nec sane ultra illud temporis spatium videtur vitam produxisse, juxta ea que Xenophon lib. 1 Cyropæd. pag. 18 narrat: cui Cyaxares secundus, Ciri regis avunculus successit.

Ibid. *Vaphres an. 25*. Nemo est ex *Ægyptiis* regibus, de quo plura cum exoticis scriptores, tum sacri tradiderint. Dicitur in sacro textu *Ophra*; a LXX interpretibus, *Vaphres*; a Latino, *Ephree*: Herodotus lib. 11, 477, *Apris*; Hellenico autem apud Athenæum lib. xv, *Pantamis*: quod etsi longius ab aliis nomen distat, dubitare tamen, quin ille idem sit *Vaphres*, non sinit rerum, quas de eo narrat, series, contextusque loci. Jure adeo cl. Perizonius Marshamm, et Perizonium castigat, qui hunc ab illo distinguunt, ac novum regem faciunt; ille ad exemplum intervallum a Nechaonis initio usque ad Cyrum: iste sex annos Vaphris regno ademptos, ex corruptis Africanis numeris, huic tri-

buens, ejus nec nomen, nec regnum Africanus novit. Gravior porro in ejus regni annis dissensio est: Diodorus viginti duos putat. Africanus undeviginti: vetus *Ægyptiorum* chronicon, cumque eo Syncellus, triginta quatuor. Solus cum Eusebio facit Herodotus, quorum est tamen et cæteris gravior auctoritas, et propior ad faciendam fidem sententia, ex rerum dinumeratione quas Vaphres gessit, et que certis temporum notis commodius denotari queunt, ut suis infra locis ostendemus.

Col. 367. *Tarquinius Priscus circum Romæ edificavit.* Non prætereundus locus Livii lib. 1, cap. 38: *Nam et muro lapideo, cujus cordium operis Sabino bello turbatum erat, Urbem, qua nondum mauerant, cingere parat, et infirma Urbis loca circa forum aliasque interjectas collibus convallas, quæ ex planis locis haud facile evasabant aquas, cloacis et vestigio in Tiberim ductis, siccant.* Ceterum eo fit verosimilius fuisse isthuc abs Hieronymo adnota ex Romana historia, quod nulla ferme Græci textus vestigia occurrant apud veteres, qui Eusebium descriperunt. Scaliger tamen laciniam hanc ipsam, quamquam alio ordine conceptam ex Cedreno addeensuit, a quo non pauca modo illa verba, quæ Latinis Hieronymi utuncque respondent, idque obiter adscivimus.

Col. 371. *Massilia condita.* Scaliger uno citius anno in editione sua conditum Massiliæ refert: in animadversionibus vero adhuc alius revocat duobus annis, hoc est, ad 12 Alyatis, quod ex Timæi testimonio colligit. In eam rem et Ponticæ duos laudat mss. libros: plerique autem alii, ut et vulgati omnes huic recensione Ponticæ favent. Ita et Prosper, qui ejus urbis primordia anno 21 Tarquinii Prisci conceptis verbis ascribit, atque adeo Alyatis 14. Fuit illa Phœcenium colonia, de qua vide Cellarium geograph. antiq. lib. 1, cap. 2.

Ibid. *Epimenides Athenas emendavit* [at. subvertit]. Sunt alii Ponticæ, itemque alii Scaligero laudat mss. qui *subvertit* pro *emendavit* legunt. Ac sane Scaliger erudite, utramque lectionem ab eodem Græco verbo, sine accentuum apicibus, ut olim scribi consueverat, expressam notat. Est enim *καταστρέφει* *subvertit*; *καθαρίζει*, *emendat*. Et etiam verosimilius, utroque sensu Hieronymum fuisse interpretatum, altera lectione ad libri oram apposita, quam pro ejus verbo *subvertit*, alius postea, quibus nota historia erat, supposituisse *emendavit*. Ut ut se res habeat,

neque hoc ipsum satis bene est pro *lustravit*, *εξέπαινε*, hisque similibus. Nulli non nota historia sceleris in cæde Cylonis admisi, quod accitus Creta Epimenides, lustratis Athenis, expiavit. Uno saltem abhinc anno facti recensio-nem Eusebii distulisset; consentium enim in hoc ferme auctor anonymus Olympiad. Diogenes Laertius in vita Epimenidis sect. 110, et Suidas, a scelere Cylonio purgatas Athenas *κατὰ τὴν μὲν ἡλικίαν, ολυμπιάδε quadragesima sancta*. Omnino autem aberrat Scaliger, qui post sex annos, sive ad primum quadragesimæ septimæ olympiadis differt. Plato de leg. lib. 1, decennio ante Persicam expeditionem tradit venisse Athenas Epimenidem; proinde esset, annotante Schurzleischio, *παραγονισμός*; annorum ferme centum. Satis adeo est Platonem cogere ut in concordiam cum auctoribus aliis veniat, quam duos ob eam rem Epimenides, quod facit Dodwellus de Pythagoræ ætate, comminisci.

Col. 371. *Solone, Draconis legibus antiquatus.* Scaliger, cum antecedenti proxime anno *ἔτη* de Solone assignet, sentit unius tamen esse anni *παραγονισμός*, siquidem ille tertio demum olympiadis 46 archon fuit. Laudat præterea *Ælianum* var. hist. lib. viii, cap. 10, eadem que Eusebii de Solone tradentem, quem videmus.

Ibid. *Herosolymis captis.* Eusebius, ut ab hoc Sedecie ultimo, Judaicæ captivitatis annos septuaginta inchoaret, habuit et quos sequeretur, magni nominis auctores, et quibus suam hypothesin confirmaret, non contentenda rationum momenta, que potissimum ab incendio templi duxit, ad ejusdem reparationem, atque ex rerum serie, que hoc temporis intervallo continentur, maxime autem a desolationis fine, quem visa sunt Scripturarum vaticinia imponere. Proferre nunc ea singillatim non vacat, suntque aliis disputata sexcentis libris; nemo est enim chronologorum, ex iis maxime qui sacram chronologiam tradunt, qui in hac perdifficili questione non sit versatus. Nec tamen diffitemur, malle utique nos juxta recentiores, ac magis accuratos, primum captivitatis annum altius referere, ab Jechonia scilicet abducto Babylonem cum populi flore, anno Nebucadnezaris ferme octavo, ita ut undecimum ejus captivitatis ageretur, cum Hierosolyma expugnata est, ac templum incensum: atque adeo postremus, cum Cyrus, juncto Dario Medo, Babyloniam cepit. Sentimus nihilosociis,

bene sibi in Eusebiana hypothesi rationes constare, ac nullum plane esse, quem Scaliger comminiscitur, duplicem Eusebii errorem: alterum, quod solidos undecim annos attribuit Sedecie, alterum quod ejus postremum annum hic statuit, qui in sequentem tertiam olympiadis 47 debuisset incurrere. Enimvero Eusebius non nisi ineuntem undecimum Sedecie putat; quod et paulo ante demonstravimus: et qui cum eo jungitur primus captivitatis, bene, ut ex serie ipsa liquet, ad tertium dicte olympiadis devenit. Cætera quam recte exitium ejus regis huc Eusebius contulerit, ne ipse quidem Scaliger diffidetur, tametsi casu factum hoc, non judicio, velit. Lectu autem non indigna ejus est annotatio in hunc locum. Chronicon paschale, ut vides, olympiadem 44 dicit.

Ibid. *Clemens in primo stromate.* Subnectimus Clementis verba ipsa Græcis fragmentis ut cum Eusebianis contendas: neque enim videtur noster probrasse in universum Clementis rationes, et quem instituit epocharum concursum, sed illud fortasse unum quod sub quadragesima septima olympiade hæc narrat contigisse. Atque in hoc tamen ipso dissentit Clemens, qui quadragesimam octavam olympiadem, ejusque primum annum nominat: unde et hic loci apud Eusebium 48 pro 47 Scaliger legit: perperam, et ut nihil aliud, invito Eusebio. Enimvero librarii mendam esse in numericis apud Clementem notis, rescribendumque juxta Eusebii testimonium *ἑξήκοντα*, pro *ἑβδομήκοντα*, sive *ζ'* pro *γ'*, laudati in Potteri editione Pitheani mss. codices persuadent. Sed et in reliquis, quod et Scaligero notatum est, in diversa ab auctore nostro abit: et ab Jechonia quidem deportatione dicit incipere annos septuaginta captivitatis, non a Sedecie casu: deinde a vero etiam discedit, quod ait, eum fuisse secundum annum Vaphris. Fortasse autem hic etiam numerus depravatus est olim ab antiquariis; neque enim video, qui possit cum aliis scriptoribus, atque Eusebio, sed ne secum ipso quidem in concordiam venire.

Ibid. *Phenippo* [gr. et arm. *Philippo*]. In ipso etiam Parmensi ms. *Phenippo* (sic) legitur. Græce aut *Φαβίππου* aut *Φαβίππου* fuerit. Schurzleischius ait: Pro *Phenippo* male tam primum Palatinus *Enippo*, quam reliqui *Henippo* legunt. Scaliger, *ἑπετραπὴ ἡλικιᾶδων*, p. 316 b, eodem modo *Φαβίππου* vocavit. At in ecoligis Eusebii a Scaligero collectis, tam lib. 1, p. 44, quam lib. 11,

p. 170, chronico paschali, Syncello et Clemente Alexandrino, *Φαβίππου* sive, non *Φαβίππου* vocatur: quamquam hos omnes corrigendos esse arbitretur Simsonius chronici cathol. part. III, p. 103, Phœnippum quemdam præterem Athenis fuisse anno olympiadis 72 tertio, e Plutarchi Aristide scimus. Favet Scaligerana lectio, quod ille *Φαβίππου*; *ὁ δεύτερος*, vocetur in linea 62 marmoris Arundelliani. Precessit enim ob hæc rationem aliquis *Φαβίππου*, *ὁ πρότερος δεύτερος*. Interim, cum incertum sit quando magistratum ille gesserit, nolim tot auctoribus contradicere. Mox in omnibus libris editis et scriptis habetur, usque in secundum annum Darii.

Col. 374. *Jeremias.* In Scaligeri editione, et laudatis Pottero mss. *Jeremias* quoque propheta certo loco meminit. Habet Jerem. xlv, 30: *Ecce ego tradam Pharaonem Ephraim, regem Ægypti, in manus inimicorum ejus.* Ad locis ejus interpretes, nec non Marshamum canonis chronici pag. 374.

Ibid. *Tragos, i. e. hircus.* Vide Josiam Barnesium in prolegomenis ad Euripidem, ne, quod et veritus est Scaliger, actum agamus. In mss. editisque libris variat hujus perioche situs, quod ipsum tamen singillatim annotare, nihil interest.

Ibid. *Corinthi monarchia destructa.* Periandri, ut et Scaligero videtur, morte. At illum vetus auctor Sosierates apud Laertium lib. 1, sect. 95, refert obiisse tertio, non primo olympiadis 48 anno. Ad hæc Strabo lib. viii, et *Ælianum* var. hist. lib. vi, cap. 13, Cypselidarum tyrannidem ad tertiam usque generationem mansisse affirmant. Ut vero in his Periandri filium Lycophonem non putes, nescio quem Psammetichum Gordie filium, qui post Periandrum, cujus et frater fuisse videtur, annis tribus tyrannidi Corinthiorum incubavit, nominat Aristoteles politicor. lib. v, cap. 12.

Ibid. Eadem hic rursum verba, *qui suppulantur usque in secundum annum Darii*, in Scaligerana editione, et mss. aliquot subjunguntur. Que subsequitur periocha: *Primus annus captivitatis Jerusalem*, in Parmensi ms. non habetur. Ejus loco in vetustissima editione est: *Iste numerus incipit a captivitate Judæorum, et finit ut sequitur.*

Col. 373. *Solis facta defectio.* Clemens stromat. 1, pag. 302, a Simsonio emendatus: *Thalem*, inquit, *Eulemus historicus astrologicus dicit, prædixisse defectum solis, qui fuit eo tempore quo inter se manus conservare Medi et Lydi,*